MARIJA

1967

4

22892

Poštarina plaćena u gotovom

SVAKE PRVE SUBOTE U MJESECU SLUŽI SE SVETA MISA ZA

SURADNIKE,

DOBROČINITELJE,

ŠIRITELJE I

ČITATELJE

LISTA »MARIJA«, A JEDNOM U MJESECU ZA ONE KOJI SU POŠLI PRED NAMA U VJEČNU DOMOVINU,

MOLIMO SVE UPRAVITELJE GOSPINIH SVETIŠTA I ŽUPA DA NAM ŠALJU VIJESTI IZ SVOJIH SVETIŠTA I ŽUPA KAKO BISMO IH MOGLI OBJAVITI U GOSPINU LISTU »M A R I J A«. TAKOĐER MOLIMO, DA UZ VIJESTI PO MOGUĆNOSTI, PRILOŽITE I FOTOGRAFIJE!!!

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara

List »Marija« izdaje Franjevački Provincijalat Presv. Otkupitelja, Split, Bulatova p. 3 — Za list odgovara o. Jerko Lovrić, Split Bulatova p. 3. — List izlazi 8 (osam) puta godišnje, a uređuju ga o. Venceslav Glibotić (Sinj, A. Jonića 3, tel. 82-042) i o. Leon Delaš (Split, Bulatova p. 3, tel. 36-70) — Pojedinačni broj 1,20 Novih Din (120 Din); godišnja pretplata 10 Novih Din (1000 Din), a za inozemstvo 20 Novih Din (2000 Din). — Rukopisi se ne vraćaju. Pretplate i narudžbe slati na UPRAVU lista »Marija«, Split, Bulatova p. 3 — Suradnju slati na o. Venceslava Glibotić, Sinj, A. Jonića 3. — Tisak: Novinsko-izdavačko poduzeće »Slobodna Dalmacija«, Split.

Naslovna slika: Gospa s Djetetom — Robert Feruzzi, Šibenčanin (1854—1893)

M A R I J A

VJERSKI LIST ZA MARIJINE ŠTOVATELJE

God. V | Split, 1967. | Broj 4.

Papa u Fatimi

Na dan prvog Gospina ukazanja u Fatimi 13. svibnja pohitio je Papa Pavao VI u Fatimu kao hodočasnik da moli, oda poštovanje i čast Majci Božjoj i uzveliča značajni jubilej. Iz Rima s aerodroma Fiumicino poletio je u 6,30. Kad je letio nad Španjolskom i Portugalom svijet je izišao na ulice i bijelim rupčićima mahao Bijelom Ocu; sva zvona, tvorničke sirene pozdravljale su Papu. Posebna eskadrila španjolskih lovačkih aviona pratila je bijeli Papin avion nad teritorijem Španjolske.

Točno u 9,30 avion se spustio na aerodrom u Monte Realu u Portugalu, četrdesetak kilometara udaljen od Fatime. Sv. Oca doče-

Susret pape Pavla VI i časne sestre Lucije dos Santos u Fatimi

kao je i pozdravio predsjednik Republike Amerigo Thomas: »Siguran sam da se Vaša Svetost nije nimalo iznenadila izrazima radosti koji su Vam stigli, i da Vas snaga osjećaja, koji nas sve prožima, nije začudila. Lišena zemaljske veličine, pred strogom jednostavnošću običnog oltara, obraćajući se masama koje su ovamo došle po izrovanim cestama, Vaša će Svetost govoriti ljudima, i Papin glas još će jednom odjeknuti u službi zajedničkog dobra i na utjehu onih koji trpe, na nadu onih koji oklijevaju, na prosvjetljenje svima.«

Na predsjednikov pozdrav Papa je odgovorio: »Gospodine predsjedniče Republike, zahvaljujemo duboko dirnuti brižnom osjetljivošću Vaše ekscelencije da ste nas osobno dočekali. Zahvaljujemo i na srdačnim riječima dobrodošlice. S velikim smo zadovoljstvom stigli na tlo Portugala. Iz ove blagoslovljene zemlje Svete Marije pošao je u prošlosti u najudaljenije krajeve zemlje plemeniti niz navjestitelja Evanđelja; sada se prema njoj kreće sa svih strana svijeta pobožno mnoštvo hodočasnika. I Mi smo došli kao hodočasnik. Naša je žarka želja odati sinovsku počast uzvišenoj Majci Božjoj u Cova da Iria. Tamo ćemo se sada uputiti u duhu molitve i pokore i zamoliti našu Gospu Fatimsku da u Crkvi i u svijetu zavlada neprocijenjivo dobro mira. Naša pastirska briga nalaže nam da u ovom osobitom času povijesti Crkve i čovječanstva uložimo sve naše napore da bi se polučila dva cilja najveće važnosti. Prvi se odnosi na unutarnji dio Crkve, a drugi na doprinos ljubavi prema ljudima koji Crkva danas želi dati svijetu u kojem živi. Budući da su te dvije nakane predmet naše žive brige, poći ćemo u Fatimu sa skromnošću i žarom hodočašnika koji polazi na dug put da ih povjerimo Onoj koju Crkva i kršćanski narod nazivlju dragim imenom Marija. Na početku ovog Našeg puta vjere u portugalskoj zemlji želimo izraziti srdačni pozdrav Vašoj ekscelenciji, gospodine predsjedničke Republike, prisutnim vlastima, gospodinu kardinalu patrijarhi Lisabona, članovima čitavog episkopata kao i svećenstvu, redovnicama, redovnicima i čitavom puku ovoga vjernog naroda. Neka se naša Gospa Fatimska udostoji udijeliti katoličkom Portugalu najobilnije milosti duhovnog i materijalnog blagostanja, napretka i mira.«

Zatim je slijedio dugi put automobilima od Monte Reala do Fatime. Narod je putem srdačno pozdravljao Svetog Oca i njegovu pratnju. U 12,10 Papa je stigao pred Fatimu. Tu je već čekalo satima i satima nepregledno mnoštvo svijeta na prostranom trgu pred bazilikom. Trg je dva puta veći od onoga sv. Petra u Rimu. Ono što su milijuni gledalaca televizije vidjeli toga časa neće nikada zaboraviti. Bili su svjedoci prizora, koji se teško može izraziti i naći na bilo kojem profanom području. Televizijske kamere, njih preko 15 sa svih strana trga, i dvije iz helikoptera, živo su sve dočarale svojim gledaocima, da se pred televizorom čovjek osjećao kao da je i sam u moru tog mnoštva.

Nastao je urnebes »Živio Papa!« uz lepršanje bezbrojnih bijelih rupčića na pozdrav. Računa se da je na samom trgu bilo oko milijun i po ljudi, a do tri milijuna samo u bližoj okolici Fatime, od aerodroma Monte Real do Svetišta, pratilo i pozdravilo Svetog Oca. Tisuće hodočasnika je već od 12. svibnja i po kiši i po nevremenu stajalo, klečalo i molilo na trgu pred bazilikom. Jutro je osvanulo u

kiši. Kad se Papin avion spustio na aerodrom, čudnim slučajem prestala je kiša. Iako je preostali dio dana bio običan i lagano ponekad padala kiša, ipak se sv. Misa i svečanost odvijala na otvorenom pred bazilikom.

Iza sv. Mise Papa je zaželio vidjeti jedinu živu svjedokinju ukazanja Majke Božje, Luciju dos Santos. Lucija živi preko četrdeset godina zatvorena kao karmelićanka stroge klauzure u Coimbri. Posebnim dopuštenjem Svetog Oca došla je u Fatimu na tu velebnu

Silno mnoštvo očekuje Papin dolazak u Fatimu

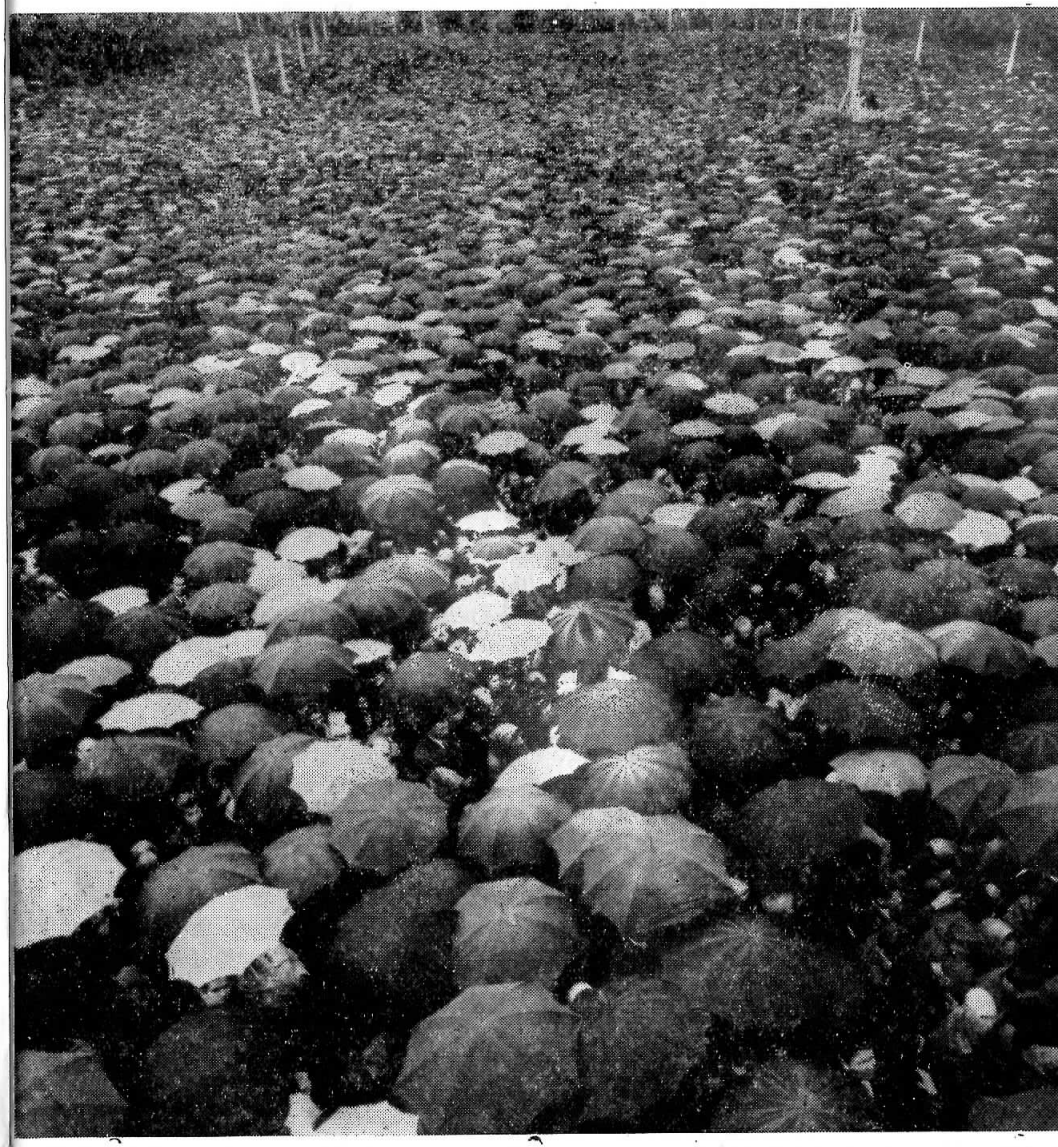

svečanost koju nije mogla ni zamisliti pred pedeset godina i da će biti svjedok ovoga veličanstvenog prizora. Televizijski objektivi omogućili su milijunima iz najveće blizine vidjeti Luciju. Premda je preko četrdeset godina daleko od ljudskih i svjetskih pogleda, iako joj je već šezdeset godina, vladala se tako svježe, prirodno, jednostavno i ponizno, da je zadivila gledaoce širom svijeta. Bila je očevidno duboko ganuta pažnjom Svetog Oca i što ga je mogla vidjeti na mjestu, gdje je Gospa prije pedest godina izričito tražila, da dođu ljudi u što većem broju i tu mole i čine pokoru. A kad je Sveti otac zaželio da Lucija pristupi k njemu na tribinu i da se s njom slika, nepregledno mnoštvo oduševljeno je klicalo i mahalo rupčićima. Lucija jednom čednom gestom, sva ganuta i radosna, otpozdravila je Marijinim štovateljima.

Oko 17 sati Papa je između mnoštva koje ga je pozdravljalo krenuo na aerodrom Monte Real i stigao u Rim 22,30, gdje ga je dočekao predsjednik talijanske vlade Aldo Moro. U 23,25 Papa se pojavio na svom prozoru u Vatikanu i okupljenom mnoštvu na Trgu sv. Petra upravio očinske riječi: »Nosimo vam pozdrav i blagoslov Gospin. Molili smo od Gospe mir, i gotovo smo dobili odgovor — da mir možemo naći ako budemo dobri, pobožni, ako budemo ljubili svoju braću. S pomoću Gospinom možemo stvoriti dobro kršćansko društvo. Put do toga jesu: molitva, poniznost, sloga i dobra volja.«

Govor pape Pavla VI u Fatimi

Tolika je Naša želja častiti presvetu Djevicu Mariju, Majku Kristovu i stoga Majku Božju i Majku našu, toliko je naše pouzdanje u Njezinu dobrohotnost prema svetoj Crkvi i prema Našoj apostolskoj službi, tolika je naša potreba za Njezinim zagovorom kod Krista, Njezina božanskog sina, da smo došli kao ponizni i povjerenja puni hodočasnik u ovo blagoslovljeno Svetište, gdje se danas slavi pedeseta godišnjica fatimskih ukazanja i dvadesetpeta godišnjica posvećenja svijeta Bezgrješnom Srcu Marijinu.

Pozdrav i radost Svetog Oca

Radujemo se, draga braćo i sinovi, da vas možemo ovdje naći te vas sve uključiti u Naše štovanje Marije i u Naše molitve, da bude bitnije i djetinjije naše zajedničko štovanje, a naša prošnja Mariji življa i Njoj draža. Pozdravljamo vas, braćo i sinovi, koji ste ovdje sabrani, prije svega vas građane ove plemenite nacije koja je darovala Crkvi kroz svoju dugu povijest toliko svetih i velikih muževa i žena, te marljiv i

vjeran narod. Pozdravljamo vas hodočasnike koji dođoste ovamo izbliza i izdaleka; i vas vjernike Katoličke Crkve, koji ste sada u Rimu i širom svijeta u svojim domovima i svojim kućama duhovno okupljeni oko ovog oltara, sve vas, sve pozdravljamo. Mi slavimo s vama i po vama svetu Misu i želimo se tijesno okupiti oko Nebeske Majke kao djeca jedne obitelji, kako bismo smjeli sudjelovati na svetoj žrtvi u tijesnoj i posvećenoj zajednici s Kristom, našim Gospodinom i Spasiteljem. Nikoga ne bismo željeli izdvojiti iz toga duhovnog zajedništva, jer želimo da svi budu dionici milosti koju sada molimo od Neba. Nosimo vas u srcu, vas braćo u biskupstvu, vas, svećenici, i vas, redovnici i redovnice, koji ste se potpunom ljubavlju posvetili Kristu; vas, kršćanske obitelji, vas, predragi svjetovnjaci koji hoćete zajedno sa svećenstvom surađivati na tom da se proširi kraljevstvo Božje; vas, mladeži i djeco, koje bismo željeli sve imati uza se; sve vas koji ste umorni i opterećeni, vas koji ste bolesni i žalosni, koji se sigurno sjećate kako vas je Krist pozvao k sebi da mu budete sudrugovi u njegovu spasiteljskom trpljenju i da bi vas utješio.

Naš je pogled upravljen i prema svim kršćanima koji nisu katolici, ali su naša braća po krštenju, i Naš spomen na njih jest nada u savršeno zajedništvo jedinstva koje hoće Gospodin Isus. Naš pogled se širi na cijeli svijet: Mi nećemo da Naša ljubav ima granica, i u ovom času obuhvaćamo njom čitavo čovječanstvo, sve vladare i sve narode zemlje.

Želimo isprositi od Marije Crkvu: živu, pravu, jedinu, svetu

Vi znadete koje su Naše posebne nakane radi kojih smo poduzeli ovo hodočašće. Još bismo se htjeli jednom na to osvrnuti da nam molitva bude uslišana i da budemo svjetlo za one koji nas slušaju.

Prva nakana jest Crkva: Crkva jedna, sveta, katolička i apostolska. Hoćemo, kako smo rekli, moliti za njezin nutarnji mir. Ekumenski Sabor probudio je u Crkvi mnoge snage, otvorio šire poglede u njezinu nauku, pozvao svu njezinu djecu na jasniju svijest, na intimniju suradnju, na življi apostolat. Leži nam na srcu, da bi ta velika blagodat i obnova bili sačuvani i još više obogaćeni. Kakva bi šteta bila kad bi samovoljno i od crkvenog naučiteljstva neovlašteno tumačenje učinilo od toga buđenja nemir koji bi razorio tradicionalno i konstitucionalno crkveno ustrojstvo; koji bi teologiju istinskih i velikih učitelja zamijenio novim i posebnim ideologijama,

koje su usmjerene na odbacivanje iz norme vjerovanja onoga što moderno mišljenje, često bez razumskog svijetla, ne razumije ili neće da shvati; i koji bi apostolsku težnju otkupiteljske ljubavi preokrenuo na pristanak uz negativne oblike profanog mentaliteta i svjetovnih običaja! Koliko bi to bilo razočaranje za Naša nastojanja oko zbliženja općeg, ako to nastojanje ne bi kršćanskoj braći, koja su još uvijek od nas odijeljena, i čovječanstvu, koje nema naše vjere u njezinoj čistoj autentičnosti i njezinoj izvornoj ljepoti, pružilo baštinu istine i ljubavi koju Crkva čuva i dijeli!

Želimo isprositi od Marije živu Crkvu, pravu Crkvu, jedinu Crkvu, svetu Crkvu. Hoćemo moliti s vama da bi nade i snage, što ih je probudio Sabor, omogućili obilno sazrijevanje plodova Duha Svetoga, čiji blagdan Crkva slavi sutra, i iz kojega proizlazi pravi kršćanski život. Želimo isprositi da dozriju oni plodovi, koje nabroji sv. Pavao: Ljubav, radost, mir, strpljivost, blagost, dobrota, vjernost, krotkost, uzdržljivost. Hoćemo moliti ovdje, da bi u svijetu čašćenje Boga bilo uvijek na prvom mjestu i da bi njegov zakon oblikovao savjest i moral modernog čovjeka. Vjera u Boga najveće je svjetlo čovječanstva; i to se svjetlo ne samo ne smije ugasati u srcima ljudi, nego se u njemu mora prepoznati i poticaj što čovječanstvu pružaju znanost i napredak.

Molitva za one koji trpe progonstvo zbog vjere

Ta misao, koja oživljava i pokreće Našu molitvu, ide u ovom času u one krajeve u kojima je vjerska sloboda praktično potlačena, i gdje se nijekanje Boga promiče kao da to predstavlja istinu novih vremena i oslobođenje naroda, a nije tako. Mi molimo za te krajeve; Mi molimo za našu braću po vjeri u onim narodima, da bi ih unutarnja snaga Božja podržala i da bi zadobili pravu i građansku slobodu.

Svijet je u opasnosti i stoga smo došli Kraljici mira

I tako Nas u ovom hodočašću ispunja Naša druga nakana radi koje smo došli ovamo: svijet, mir u svijetu.

Poznato Vam je kako je nakon Sabora danas svijest o zadaći Crkve u svijetu, zadaći ljubavi i služenja postala veoma budna i djelotvorna. Vi znadete kako je danas svijet u fazi velikih promjena zbog svoga golemog i divnog napretka u upoznavanju i osvajanju bogatstava zemlje i svemira. No znadete i vidite kako svijet nije sretan, nije miran; i prvi je uzrok toga

nemira poteškoća u postizavanju sloge, teškoća u postizavanju mira. Izgleda kao da sve potiče svijet bratstvu, jedinstvu, međutim u krilu čovječanstva još uvijek, i strahovito, praskaju stalni sukobi. Stoga dva glavna razloga čine teškom ovu povijesnu situaciju čovječanstva: ona je puna strahovito ubojitog oružja; i nije na moralnom području toliko uznapredovala kao na znanstvenom i tehničkom. Osim toga, velik dio čovječanstva još uvijek je u bijedi i gladi, dok se u njemu probudila nemirna svijest vlastitih potreba i tuđega blagostanja. Stoga, Mi kažemo, svijet je u opasnosti. Zato smo došli Kraljici mira, da bismo od Nje isprosili dar mira, koji može dati samo Bog.

Mir je dar Božji

Da, mir je dar Božji, koji pretpostavlja zahvat Njegova čina, vrhunski dobroga, milosrdnoga i tajanstvenoga. Međutim taj dar nije uvijek čudotvoran; on je dar koji počiva u tajanstvenosti ljudskog srca; on je dar koji traži slobodno prihvaćanje i slobodnu suradnju.

Poziv svim ljudima svijeta

I pošto smo Našu molitvu upravili prema Nebu, obraćamo se ljudima čitavog svijeta:

Ljudi, Mi velimo u ovom jedinstvenom času, pobrinite se da budete dostojni božanskog dara mira.

Nepregledne mase svijeta prisustvovale su Papinoj misi

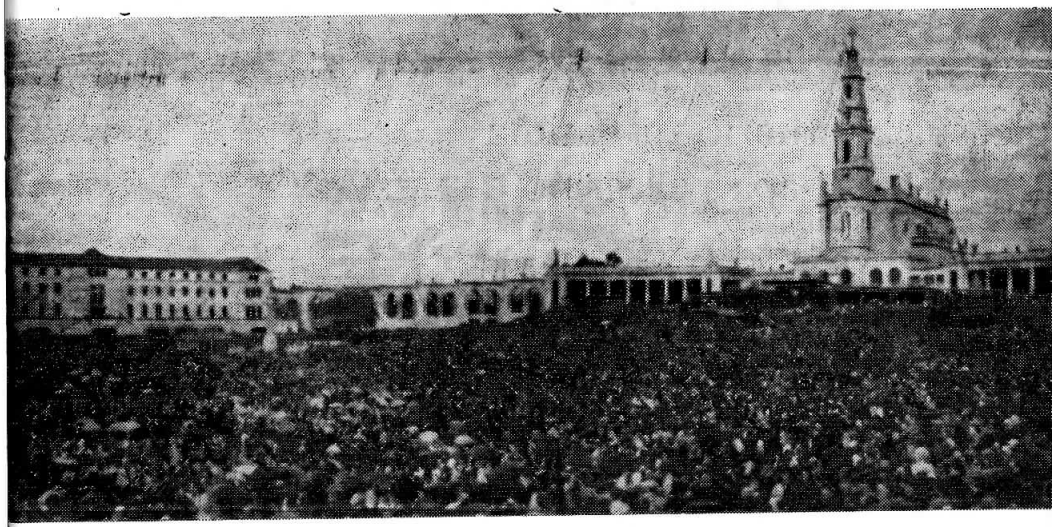

Ljudi, budite ljudi!

Ljudi, budite dobri, budite pametni, budite širokogrudni dok razmatrate o općem dobru svijeta.

Ljudi, budite velikodušni!

Ljudi, znajte vidjeti da vaš ugled i probitak nisu suprotni nego solidarni s ugledom i probitkom drugoga.

Ljudi, ne mislite na planove razaranja i smrti, revolucije i nasilja; mislite na planove zajedničkog jačanja i solidarnog surađivanja.

Ljudi, uživite se u ozbiljnost i veličinu ovoga trenutka, koji može biti odlučan za povijest sadašnjeg i budućeg naraštaja.

Ljudi, započnite se približavati jedni drugima kako bi se izgradio jedan novi svijet, svijet istinskih ljudi koji nikad neće moći biti bez sunca Božjega na svom obzorju.

Ljudi, poslušajte, u ovom Našem poniznom i drhtavom glasu, jeku Kristovih riječi: »Blaženi krotki, jer će posjedovati zemlju; blaženi miroljubivi, jer će se zvati sinovi Božji!«

Gospina opomena: molitva i pokora

Vidite, sinovi i braćo, koji Nas ovdje slušate, kako je slika svijeta i njegova udesa strahovito dramatična. Slika je to, koju nam je stavila pred oči Majka Božja; slika je to, koju promatramo zapanjenim, ali uvijek punim pouzdanja očima. Slika je to, kojoj ćemo se sve više i više približavati — obećajemo to — slijedeći opomenu koju je izrekla sama Majka Božja, opomenu molitve i pokore.

Dao Bog, da ta slika svijeta ne bude nikada više u znaku ratova, tragedija i katastrofa, već u znaku osvajanja ljubavi i pobjede mira.

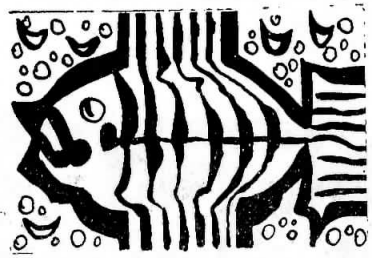

Crkva Gospe od Zdravlja u Zadru *prije i danas*

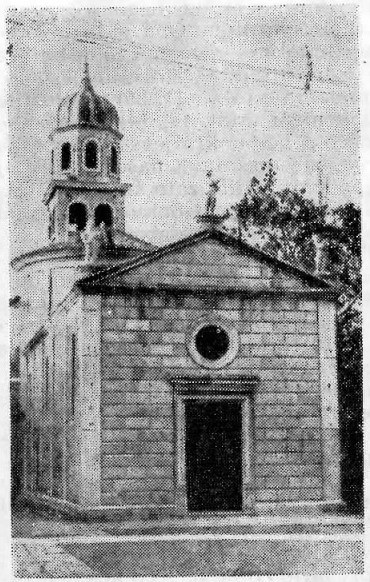

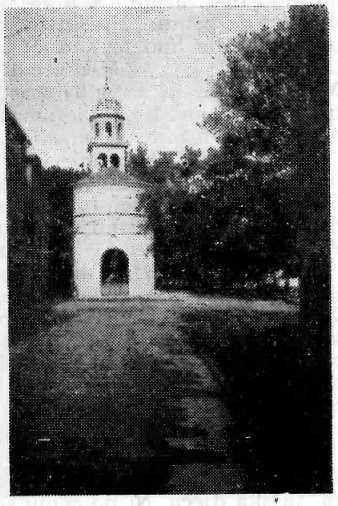

Crkva Gospe od Zdravlja u Zadru (do 1797. Gospa od Kaštela) sagrađena je kao rotunda 1582. godine. 1703. produžena je jednobrodnim prostorom, a 1705. sagrađen je i zvonik. Drugi svjetski rat porušio je prednju dogradnju poštedivši svetište. Gospina slika, djelo Blaža Zadranina iz 1447. nalazi se sad u obližnjoj katedrali. Rat je srušio crkvu, ali ni rat ni bombe nisu uništili vjere Zadrana i pobožnosti prema Gospi. 21. studenoga svake godine katedrala prima veliko mnoštvo vjernika, Marijinih štovatelja, umjesto porušene crkvice Gospe od Zdravlja u koju, i da je čitava, ne bi mogli stati toliki vjernici.

Miljenici Majke Božje

Kad presveta Djevica ima kazati ljudima Božju poruku, ne traži kao posrednike učene, bogate, moćne osobe, nego se obraća malenima, jednostavnima, neukima, siromašnima. Ona je i u ovome slučaju najbolja učenica Božanskog Učitelja — svojega Sina koji je rekao: Slavim te, Oče, Gospodine neba i zemlje, što si ovo sakrio od mudrih i razumnih, a objavio malenima (Mat. 11, 25)... Pustite djecu i ne zabranjujte im dolaziti k meni (Mat. 19, 14)... Ako se obratite i ne budete kao djeca, nećete ući u kraljevstvo nebesko (Mat. 18, 3)... — Među malenima, siromašnima našoj nebeskoj Majci kao da su najmiliji pastiri, po svoj prilici zato što su se njihovi davni »pređi« — betlehemski pastiri — prvi poklonili njezinu novorođenom Sinu i obdarili ga svojim skromnim darovima.

Da saopći Božju poruku ljudima 20. stoljeća, Marija je odabrala pastiriće iz Aljustrela, jednog dijela župe Fatima. To su bili: Lucija, Franjo i Jacinta. Lucija je rođena 22. ožujka 1907. i bila je posljednje od šestero djece (jedno muško i petero ženskih) roditelja Antuna dos Santos (+ 31. srpnja 1919) i Marije Ruže dos Santos (+ 16. srpnja 1942). Franjina i Jacintina majka bila je sestra Lucijina oca. Franjo je rođen 11. lipnja 1908, a Jacinta 11. ožujka 1910.. I oni su bili najmlađa djeca brojne obitelji. Njihova majka Olimpija (+ 3. travnja 1956) imala je dvoje djece u prvome braku s Josipom Fernandes Rosa (+ 10. listopada 1895), a devetero iz drugog braka s Emanuelom Petrom Marto (+ 3. veljače 1957). Vrlo su često najmlađa djeca poseban blagoslov Božji brojnoj kršćanskoj obitelji!

Tko bi u ranom djetinjstvu ove djece tražio znakove preodređenja za velike stvari, jako bi se prevario. Bila su to obična, zdrava, seoska djeca. Ni po čemu se nisu razlikovala od druge fatimske djece, osim što su možda bolje, kršćanski odgojena. Nijedno od njih nije znalo čitati ni pisati. Lucija, najstarija od troje sretnih odabranika, bila je vrlo pametna, uravnotežena, nadarena i uredna djevojčica. Njezina ju je pobožna majka vrlo brižno odgajala. Ta konzervativna i razborita žena svaki je dan, svaku večer svoju djecu učila kršćanski nauk. Tako je Lucija, dobro poučena i pripravljena mogla u desetoj godini primiti prvu sv. Pričest. Vrlo su je cijenile i susjedne žene. Kad bi pošle na posao, ostavile bi njoj svoju djecu da ih pričuva. A tu bi oklonost njezina vrijedna majka često puta iskoristila, pa bi u kršćanskom nauku poučavala ne samo svoje nego i tuđu djecu. Franjo je po naravi bio blag, miran, tih, povučen, ali i odvažan. Nije se strašio po mraku poći u tamnu sobu, vani. Imao je vrlo plemenito srce. Bio je pomalo i pjesnički nadaren. Rado bi svirao u svoju pastirsku sviralu, dok bi Lucija i Jacinta pjevale. — Jacinta, najmlađa među Marijinim miljenicima, bila je po naravi vesela, živahna. Kao najmlađe dijete bila je razmažena, malo mušičava, hirovita. Katkada bi se pokazala svojeglava i prkosna, ako ne bi bilo po njezinu. Ali uza svu mušičavost, svojeglavost, bila je ona ipak dobra, poslušna djevojčica, svima mila i prijazna, nevina i čista poput golubice. Imala je blago, osjetljivo, plemenito i čisto srce. Jako je voljela cvijeće i bijele janjčiće. Neobično je rado slušala pouku iz kršćanskog nauka. Čim je upoznala Isusa i Mariju, odmah je nastojala da im u svemu ugodi.

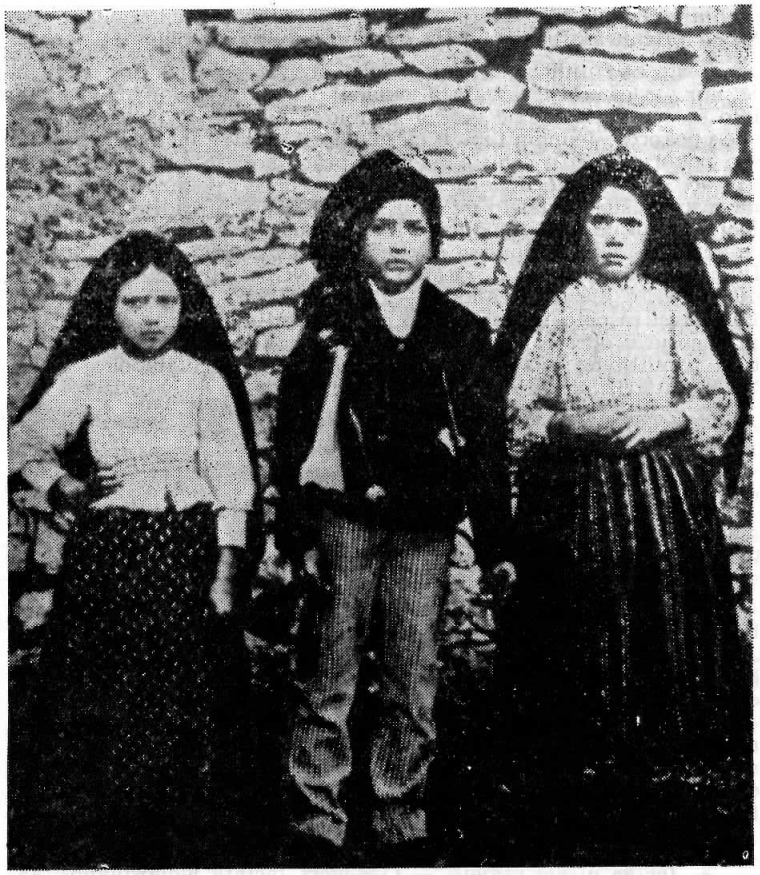

Lucija u početku nije bila posebno sklona družiti se sa svojim mladim rođacima. Osobito je izbjegavala Jacintu zbog njezine tvrdoglavosti i osjetljivosti. Naprotiv Franjo i Jacinta rado idu k Luciji, zovu je na igru, pa s njom u igri, zabavi, redovno u njezinu vrtu, veselo provode svoje dječje dane. Uz igru djeca se zajedno

molila i razgovarala. Lucija bi svojim mladim rođacima znala vrlo lijepo pričati što bi dan prije čula od pobožne majke.

Često bi i njihova igra poprimila obilježje pobožnosti. Bila im je, npr., vrlo mila igra zaloga, oklade: Tko bi dobio imao je pravo bilo što narediti onome tko je izgubio, i ovaj je to morao izvršiti »kao pokoru«. Jednom tako u igri dobije Lucija, i Jacinta je morala »za pokoru« poći u sobu i poljubiti brata koji je sjedio za stolom i pisao. Ali se svojeglava djevojčica tome opre i pokazujući ručicom na raspelo, što je visjelo na zidu, reče: »Zašto mi radije ne zapovijediš da poljubim Gospodina?« Lucija pristane na promjenu pokore veleći: »Dobro! Popni se na sjedalicu, skini križ i klečeći ga poljubi tri puta: za Franju, za me i za se!« »Gospodinu ću — usklikne djevojčica u nježnom zanosu — dati poljubaca koliko god hoćeš.« I skinuvši raspelo, stade ga tako pobožno grliti i ljubiti, da je Lucija kasnije u odrasloj dobi izjavila kako nikad ne može zaboraviti toga ganutljivog prizora. Nakon toga Jacinta se u dubokoj šutnji zagleda u križ, uozbilji se pa upita Luciju:

— Zašto je naš Gospodin ovako razapet?

— Jer je htio umrijeti za naše grijehe!

— Pričaj mi kako je to bilo.

Lucija joj je pričala, kako je znala sve što je čula od svoje mame; a Jacinta je zanesena slušala i plakala od ganuća. Bila je tako dinuta te je sa suzama govorila: »Siromah Gospodin! Neću nikad počiniti nikakva grijeha, neću da trpi naš Gospodin . . .«

Jedne godine za Tijelovo odaberu Luciju da ide u bjelini ispred baldakina i baca cvijeće pred euharistijskim Isusom. Kad to dozna Jacinta, zamoli rodicu da i za nju isposluje istu čast. Želja joj je bila ispunjena, i učiteljica ih je poučavala kako se ima bacati cvijeće. Kad je stigao čudesni dan, djevojčice se nađoše pred baldakinom s košaricama cvijeća. Za vrijeme procesije Lucija je uzimala cvijeće iz košarice, pobožno ga poljubila i bacala pred skrivenim Gospodinom. Jacinta je, međutim, samo smeteno gledala u svećenika. I kad je svršila procesija, njezina je košarica bila netaknuta. Pitaju je:

— Zašto nisi bacala cvijeće Isusu?

— Jer ga nisam vidjela. — Odgovori Jacinta jednostavno.

Izišavši iz crkve, upita Luciju da li je ona vidjela maloga Isusa. I sada je Lucija, prema svome teološkom znanju, odgovarala Jacinti na njezina djetinja pitanja, govorila joj o Isusu skrivenom u Hostiji, o sv. Pričesti . . . A Jacinta u zanosu nevine duše uskliknu: »I ja hoću da primim skrivenog Isusa! I ja hoću da s njim razgovaram.«

Lucija je, međutim, navršila osam godina, pa je trebalo da počne nešto raditi. I povjeriše joj stado, ovce. Kad to doznaju Franjo i Jacinta, nemalo se ražalostiše i stadoše moliti mamu neka ih pusti da i oni idu s Lucijom čuvati ovce. Gospođi Olimpiji nije bilo ni na kraj pameti da mališe pušta za stadom u brda, i to pod vodstvom osamgodišnje djevojčice. Ali su djeca toliko navaljivala, moljakala, pa je ona konačno dopustila da idu s Lucijom na pašu povjerivši im ono nekoliko ovaca što je imala.

Za dječicu započe nov način života. Svako jutro, izmolivši Očenaš i molitvicu Anđelu Čuvaru, ujedinivši svoje malo stado, polaze oni veselo u Božju prirodu. Uz stado nisu djeca zaboravila igru, zabavu, molitvu. Jacinti je sada bila najmilija zabava slušati po dolini jeku svoga glasa. Često bi se penjala na visoke litice i odatle ponavljala u sav glas imena roditelja, braće, sestara . . . Najviše bi je veselilo slušati kako odjekuje ime »Marija«. Vrlo bi često naglas, riječ po riječ, izgovarala cijelu »Zdravomariju«, slušajući s ugodnošću kako jeka ponavlja njezine riječi. — Mnogo su je veselili bijeli janjčići: uzimala ih je u naručje, privijala na prsi, uvečer bi ih nosila kući da se ne umore. Idući tako jednom kući, ostavila je iza sebe društvo, pa je išla posred stada noseći janje na rukama. Pitaju je: »Jacinta, što radiš posred ovaca? «Ona će: »Radim kao Isus. Vidjela sam na onoj slici, što su mi je dali, da i on ide posred ovaca, noseći jednu od njih.« Divne li jednostavnosti i ljepote u duši koja toliko ljubi Isusa, misli na nj i slijedi ga!

Franjo se na paši posebno zabavljao s pticama. S njima je pjevao i svoj zalogaj dijelio. Nije dopuštao da im se gnijezda diraju. Videći jednom u rukama nekoga dječaka gardelina, dade 4 novčića — sve što je imao — uze gardelina i odmah ga pusti na slobodu veleći: »Pazi i drugi se put ne daj uhvatiti!« Tko u tome ne vidi duh i plemenitost njegova sv. zaštitnika, sv. Franje Asiškoga? Nije Franjo pokazivao plemenitost srca samo prema pticama. Na paši bi se često namjerio na neku staricu koja je čuvala stado. Kad bi se stado razišlo, a starica ne bi mogla da ga sakupi, dotrčao bi Franjo u pomoć, sakupio ovce i odmah otišao, ne čekajući zahvale. Dobra ga starica zvala svojim anđelom čuvarom.

Igru i zabavu prekidala su djeca pobožnim razgovorom i molitvom. Predmet njihova razgovora bio je redovno kršćanski nauk, ono što su slušali od svojih roditelja. Razumije se, Lucija je — kao najstarija vodila većinom glavnu riječ. Osobito valja istaknuti kako su pobožna dječica svaki dan na paši molila Ružarij. Koji put bilo bi im teško ostaviti igru, pa bi Ružarij »skratili«: Na svako zrnce krunice jedno bi od njih izgovorilo samo početne riječi »Zdravo, Marijo«; a drugi bi rekli samo »Sveta Marijo«. Na kraju bi svi zajedno izmolili Očenaš, i Ružarij bi bio u tren oka gotov, pa onda na igru. Pod utjecajem nebeskih pojava sami će oni kasnije upoznati kako valja Ružarij moliti. Revno moljenje Ružarija — bit će jedna od glavnih poruka s neba. Uz moljenje Ružarija povezan je sam početak nebeskih pojava.

DR O. JERONIM ŠETKA

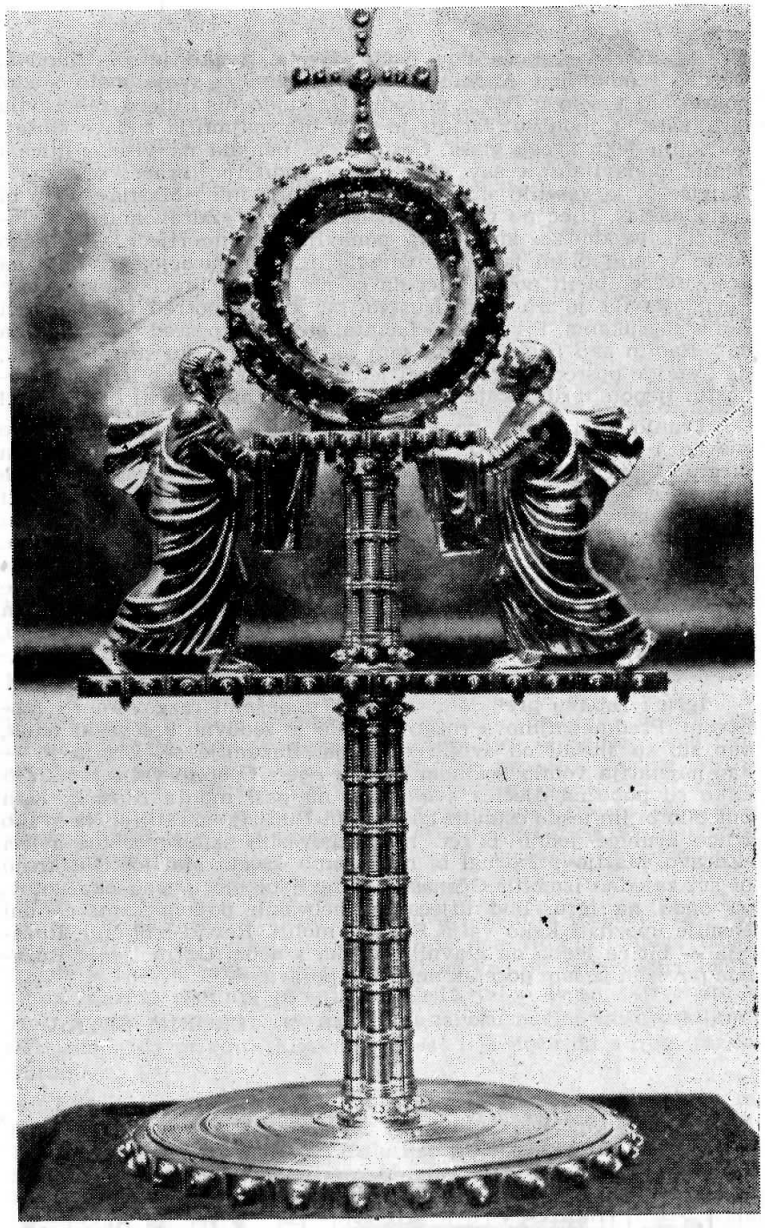

Sv. Petar i Pavao, stupovi i tvrđave Crkve Boga živoga (Pokaznica u crkvi Majke Božje Lurdske u Zagrebu, djelo Josipa Plečnika).

NOVO VINO I STARI MJEHOVI

Teče već druga godina od završetka Koncila. A u nas, »na ovom našem prostoru«, Koncil je zapravo još uvijek prilično nepoznat i slabo prihvaćen.

Jedan Koncil upoznaje se, u prvom redu, po svojim izvornim dokumentima. Ovaj Koncil našega vremena izdao ih je ne mnogo: šesnaest. Drugi narodi imaju već više izdanja tih dokumenata na svojim jezicima, s opširnim komentarima. Mi jednoga takva skupnog izdanja još uvijek nemamo. Imamo prijevod Konstitucije o Crkvi objavljen i komentiran u jednom časopisu. Imamo nekoliko prikaza te i drugih konstitucija i dekreta u nekim listovima. I to je uglavnom sve.

Zašto je tako? Najčešći odgovor na to pitanje možda je to da se nema vremena. Biskupi su preopterećeni, svećenika je malo i preopterećeni su i oni, katoličke inteligencije također je malo i prezauzeta je dužnostima svoje građanske službe... Sve to može biti istina. Ali je istina i to da u drugim zemljama nije mnogo drukčije. Pa ipak, tamo se koncilski dekreti prevode, komentiraju, štampaju.

Razlog preopterećenosti uvjerava još manje kad se pogleda što se sve u nas, unatoč silnoj preopterećenosti, ipak piše i prevodi i štampa. Dovoljno je pogledati bibliografske rubrike naših listova. Pišemo, prevodimo i štampamo ono što nam se sviđa, ono prema čemu ovaj ili onaj pisac ili prevodilac ima neke osobne sklonosti. Za takvo pisanje i prevođenje ipak i m a vremena. I sve je to neorganizirano, stihijski, po nečijoj privatnoj želji i inicijativi. Kad čovjek to spomene, kažu mu: »Činimo što možemo«. Na jedan slični »činimo što možemo« jedan je francuski današnji pisac odgovorio: »Ah ne. Vi činite ne što možete nego što hoćete«. U nas se tako može odgovoriti s tragično mnogo više razloga.

Da li se Drugi Vatikanski Koncil barem propovijeda, kad se njegovi dekreti već ne izdaju na našem jeziku? Dekreti Tridentinskog Koncila nisu izdavani na narodnim jezicima, drukčija su bila vremena i to se nije tražilo, ali Tridentinski Koncil, ali Tridentinska Reforma propovijedani su uporno s katoličkih propovijedaonica četiri stotine godina, i po tim

propovijedima Tridentinska Reforma ušla je u krv dugih naraštaja katolika. Pa da li se ovaj Koncil našeg vremena barem propovijeda?

U ovim svojim člancima već sam imala prilike spomenuti da se u nas nerijetko propovijeda kao da Koncila nije ni bilo. Ne uvijek i ne svugdje, razumije se: ima divnih likova propovjednika koji su zaista glas koncilske Crkve. Ali malo ih je. U nas su propovjedi uglavnom još uvijek iste kao prije Koncila. I mentalitet prosječnoga katoličkog vjernika — formiran uglavnom propovijedima — još je uvijek uglavnom isti kao prije: krut, apologetičan, obramben, trijumfalistički. Star i zastario.

Taj mentalitet osobito mučno dolazi do izražaja upravo na takozvanim »koncilskim tribinama«. Velim takozvanim, jer ponegdje su te tribine samo iskreno zamišljene kao govornice za širenje koncilskog duha, dok međutim poneki konferansijer i s njih govori kao da Koncila nije bilo. No najmučnije je kad predavač z a i s t a govori glasom Koncila: najmučnije je slušati reakcije starog mentaliteta na taj glas s katedre, u diskusiji poslije predavanja. Ne bi ni bilo tako porazno kad bi te reakcije izražavale samo neslaganje s riječima predavača: to bi bilo historijski i psihološki razumljivo. Ali porazno je to što stari trijumfalistički mentatlitet našega prosječnog vjernika u o p ć e n e r a z u m i j e da predavač govori jednim n o v i m jezikom. Navodim primjer. Na jednoj takvoj »koncilskoj tribini« jedan je profesor biblijskih znanosti govorio o Bibliji kao o Knjizi Božjega Naroda. Govorio je toplo, s beskrajnom ljubavlju, unoseći u svoje riječi duboku neizmjernu svjetlost Pisma; rekao je, između ostaloga, kako je mnogo važnije Bibliju doživljavati nego je braniti. U diskusiji poslije predavanja ustade jedan starac, i bijesno se, upravo cepteći obori na jednu protestantsku sljedbu i na »njezinu Bibliju« . . .

To se može uzeti kao skrajnji primjer neznanja i zastarjele agresivnosti jednoga starca. Ali takvih primjera neznanja i nerazumijevanja ima i među mlađim našim svijetom, a osobito su mučne takve pojave kod svećenika. Ima, na primjer, župnika koji još uvijek nepokolebljivo stoje na preživjelim pozicijama agresivnog trijumfalizma, klerikalnog shvaćanja Crkve, hladnoće i krutosti prema odijeljenoj braći i slično: pa kad im se to primijeti, kažu da oni takve svoje stavove mogu opravdati upravo Drugim Vatikanskim Koncilom i njegovim ekumenizmom.

Davno je rečeno: svaki je Koncil sazvan zato da i s p r a v i nešto u Crkvi. Drugim riječima: da je sve u Crkvi vazda odgovaralo konkretnoj problematici vremena, nijednog Koncila nikad ne bi ni trebalo. I ako se p o s l i j e jednog Koncila nastavlja misliti i živjeti kao da ga nije bilo, to praktički znači otkloniti ga i htjeti ostati u stanju koje je upravo on, Koncil, htio ispraviti, pročistiti, usavršiti.

Klerikalno shvaćanje Crkve, doživljavanje Vjere u gotovo isključivo privatnoj dimenziji i dakle desocijaliziranje vjerskog doživljaja, pretjerivanje privatnih pobožnosti na uštrb kristocentrizma, propovijedanje etosa više nego Logosa, stav krute obrane katoličkih vrednota i napadanja vrednota njima protivnih ili od njih različitih (i t o p r i v i d n o različitih: jer nema ni jedne autentične ljudske vrednote koja ne bi imala svoje korijen u Evanđelju), bez brige da se te »druge« vrednote najprije stvarno upoznaju: to bi, ukratko, bile značajke izvjesnoga raširenog katoličkog mentaliteta od jučer. Ne odstupati od takvih stavova ni za jednu jotu, ne smatrati da u svomu mentalitetu išta moramo promijeniti poslije Drugog Vatikanskog Koncila — to znači, doslovno, ne htjeti taj Koncil, otklanjati ga i odbijati, ma kako se i ma koliko formalno tvrdilo da ga se prihvaća.

I dok taj mentalitet traje, dok ga se ne želi promijeniti, dok smo uvjereni da u njemu nema što da se mijenja — dotle je uzaludan apostolski žar, uzaludno izgaranje u radu na slavu Božju, uzaludan sav pastoralni i laičkoapostolski dinamizam. Nije dinamizam sam po sebi ono što će privući k Crkvi ljude koje je naš jučerašnji stav trijumfalizma i agresivne sigurnosti u sebe i apologetike svega i svačega i po svaku cijenu jučer odbio: kako da ih danas privuče isto ono što ih je jučer odbilo? Dinamizam u Crkvi nije nov, dinamični smo mi bili i jučer, već više od sto godina osnivamo mnoštvo katoličkih organizacija i izmišljamo efikasne oblike apostolata — i postigli smo to da su mase svijeta otpale od Crkve ili neprijateljstvom ili ravnodušnošću dubljom čak i od ateizma. I po kojoj logici mislimo da ćemo ih sada privući tim istim dinamizmom ako sebe ne promijenimo, ako ostanemo isti onakvi trijumfalistični, klerikalni, zagriženi, više moralistični nego kristični, više puni uvjerenja nego Vjere kakvi smo jučer bili? Dok idemo na propovijed nekoga čuvenog propovijednika samo zato da čujemo »kako će opet udesiti bezbožnike« citirajući neka velika moderna imena koja su uz to većini puka kršćanskoga jedva poznata ili i nepoznata ali djeluju »blistavo« po

sili našega sirotinjskog duhovnog snobizma; dok čitamo neki vjerski list samo zato da uživamo kako će neki duhoviti reporter nekoga od »onih tamo« opet »ošinuti« — dok tako postupamo, koga to mi mislimo privući i koga to mi zapravo ljubimo kako je Krist Isus ljubio nas?

»Metanoite« — promijenite se, rekao je Krist počinjući Svoje propovijedanje u Izraelu. I to, tu istu riječ Učitelja ponavlja i svaki Koncil Njegove Crkve. I svaki je Koncil, na svoj način i u svome historijskom kontekstu, ostvarenje Njegove neprolazne riječi da se novo vino ne lijeva u stare mjehove i da se nova zakrpa ne stavlja na staru vreću. Ako to ne shvatimo, ako to ne prihvatimo, uzalud je sve što činimo.

BERITH

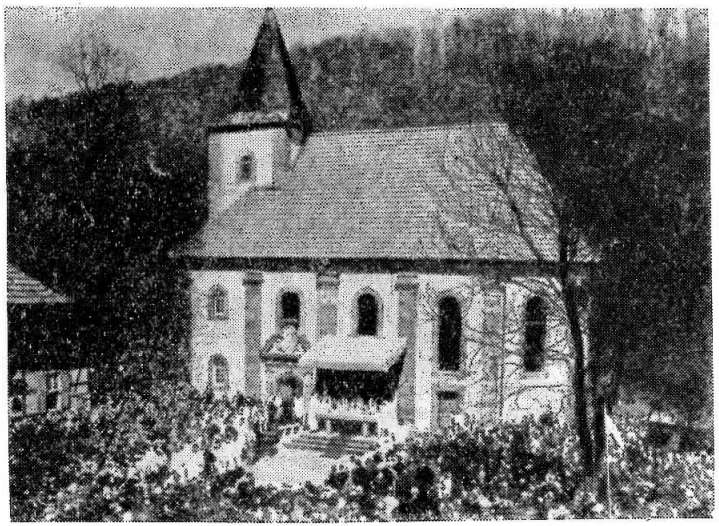

Na blagdan Uzašašća sakupilo se preko 25.000 hodočasnika na tradicionalnom hodočašću muškaraca u Eichsfeld (Istočna Njemačka)

NOVA SLAVA MARIJINA

Crkva Gospe od Ružarija u Preku

Preko, veliko mjesto na žalu i malim uvalama otoka Ugljana, u vijencu bregova, u mediteranskoj raskoši, s dva biserna otočića na leđima, doživjelo je u prvo svibanjsko jutro veliku radost. Zadarski nadbiskup Mate Garković i pomoćni biskup Marijan Oblak posvetili su novu župnu crkvu Gospe od Ružarija.

Radost je tih dana bila beskrajna. Mnogi su se vratili »iz daleka svita«, dobročinitelji iz Amerike, svećenici, bogoslovi, časna braća, časne sestre, studenti iz naših gradova, mornari — svi su došli vidjeti i doživjeti radost posvete.

U nedjelju prvog svibnja crkva je bila iskićena »kao zaručnica za svoga muža«, spremna za »vjenčanje«. Ovjenčana borjem i zastavama, velikim starim grbom Preka na pročelju, tog je dana iza podneva primila u svoje prostrane lađe kao goste svoje graditelje. Održana je prava agape, svečana religiozna gozba; blagdanski bijeli kruh i vino blagovalo se sa suzama u očima na svršetku velikog djela. Ljudi su plakali od sreće (na koljenima). Kasno na večer, pošto su biskupi dovedeni u slavlju pod svodove nove crkve, prigodina je priredba oživjela uspomene — mučne i svete, na gradnju velike crkve. Gradile su je dječje ručice i hrapavi starački žuljevi, nježne ruke djevojačke i snažne ruke i mišice mladića i mladih muževa. Kamen po kamen, godinama, suze i znoj, pomiješane s vrućim molitvama, miješale su maltu i beton bijele Gospine crkve. Ljudi su se ugrađivali i izgrađivali gradeći hram. Rasli su s njim do giganta. Braća redovnici Trećeg reda sv. Franje: o. Benko i o. Ljubo uzidali su prvi, kao dobri pastiri, svoj život u svaki kamen, u svaki betonski blok. Njihova se ljubav za hram i Crkvu prelila na sve graditelje. Za sve vrijeme izgradnje osjećalo se jedinstvo jedne zaista kršćanske zajednice: župe.

Ni jedno oko nije ostalo suho, posebno preko te večere, kad su kršni mladi ljudi i djevojčice u bjelini pristupili pred voditelje izgradnje o. Benka i o. Ljuba sa simboličnim darovima: kaležima s natpisima »Ljubav za ljubav«, te jednako značajnim malim poklonom nenadmašivom fra Anti, koji je solidnije uklesao u duše Prečana smisao i kršćansko shvaćanje o vrijednosti rada nego što je u zidove crkve utkao električne instalacije i još mnogo drugih radova. A albumi predani biskupima i o. provincijalu podsjećat će i buduća pokoljenja svećenika i redovnika, što može vjera naroda, kad je razbudi i zanese pravi svećenički zanos i neukrotiva redovnička revnost.

Izgradnjom crkve sve se obnovilo: u ovoj posveti kao da se zgusnula sva stoljetna povijest Preka, mučna i nadasve uvijek Bogu odana. Živi su osjećali da su među njima »brižne pralje poginule u ovom sinjem moru«. te žene patnice što su nastradale na sam Dušni dan 1892, kao i deseci poginulih u ratovima, oni koji su dobili spomenik u kapeli nove crkve, izginuli po ratištima Evrope u prvom ratu, kao i svi oni izginuli u vojskama i bombardiranjima

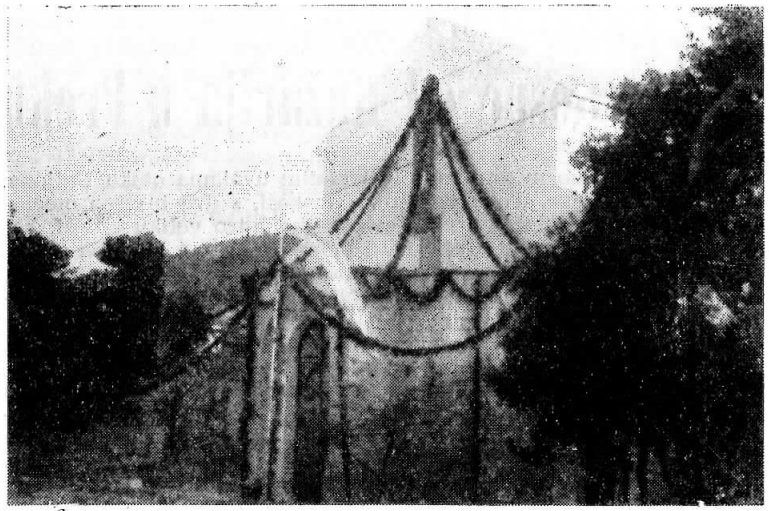

Nova veličanstvena Gospina crkva u Preku

drugog velikog klanja, kojima se spomenik sprema na rivi. Stoljetni je život bio kancentriran u radosti tih dvaju dana.

To se vidjelo u očima sviju: svako je dijete nosilo u blistavom pogledu »veliku crikvu«. Mala je Ivanka sva sretna kazivala biskupu, kako su djeca Preka »svojim tucnim šakicama s loštijericama i siglićima nosila sabun i kupe, dok ne bi nanosila veliki kup, i to prije i poslije vjeronauka«. Dok je mala tako govorila, nitko nije ni krio ni brisao suze. One su tekle za prisutne i otsutne, za žive i za mrtve... Tako se sve obnovilo, sva povijest mjesta, svi običaji, čak i zaboravljena narodna nošnja i starinsko kolo, svi životi.

Posebni je doživljaj bio gledati zanos mladića i djevojaka u gradnji i poljepšavanju crkve. Činilo se da su svi bogodani umjetnici, puni ideala u završnici velikog djela. Zanos vjere i oduševljenja u njima je otkrio nove izvore poznate sposobnosti. Božji se šator raskrilio nad čitavim mjestom, svojim je svodom pokrio svaku kuću, sve maslinike, dvorove i otočiće i sve duše, sve se nekako naslanja, podupirući se, na novi ponos Preka, novu slavu što je Prečani dadoše Mariji u ovoj kamenoj pjesmi, kamenoj ljubavi.

Što vas je to zanijelo, što vas je to u jedno spojilo, mladosti? Jedan mladić mi reče: »Imamo vjeru u Krista, sunce i more na našem dlanu...« A ovaj je bijeli hram njihova radost, njihova pjesma.

Ipak, radost je došla do vrhunca na dan posvete. Da li je mogla i dalje ići, teško je bilo reći, jer je zahvatila nebo, razlila se beskrajem onog života. Svi su to živo osjećali: oba su života stvarno jedan... Svaki je Prečanin drhtao od radosti, kad su počeli svečani obredi posvete. Dupkom puna naroda crkva se orila pjevanjem psalama na hrvatskom jeziku, dok su šestorica bogoslova u habitima franjevaca trećoredaca rodom sva šestorica iz Preka, pjevali antifone u divnom koralu na latinskom jeziku.

»Strašno je mjesto ovo...« Suze su tekle ponovno s očiji (Bog zna koji put kroz ova dva dana! Ili možda prvi i jedini put, jer kao da su trajno tekle). »Mi smo Ti sagradili, Gospodine, ovaj šator, ovaj dom, ova vrata kroz koja dolaziš k nama i kroz koja mi ulazimo k Tebi.«

Sva su srca osjećala instinitost prastarih riječi: »Kako je mio stan Tvoj, Gospodine vojska... Blaženi koji stanuju u domu Tvome. Zaista, bolji je jedan dan u dvorima Tvojim, nego tisuće drugih. Radije bih stajao na pragu doma Boga svojega, nego u šatorima grešnika.« To su svi pjevali kao zakletvu, dok je biskup škropio hisopom zidove i mazao ih svetim uljem. Činilo se kao da svi pružaju dlanove da se svetost ulja i na njih razlije i da se tako, rekao bih, sakramentalno povežu sa svojom crkvom.

Dok je još svodovima odzvanjao psalam 95., pun slave i klicanja, desetorica prečkih svećenika s biskupom na čelu započeli su svečanu koncelebraciju — Misu zahvalnicu Bogu, koji je »potvrdio hram na bregovima«, i zauvijek se ušatorio na njihovu kamenu u sjeni maslinika.

Pokoljenja i mnoštva dolazit će pod svodove ove jedinstvene crkve, divit će se umjetninama, gledat će veliko raspelo kao skupocjenu umjetninu, plavi mozaik apside i ozbiljnu i strogu krstionicu, šetat će se kao hladni turisti alejom oko »prekrasnog kamena«, a mnogi neće znati da se ova crkva gradila na koljenima, godinama, s licem sprženim od sunca i mora, s dlanovima isparanim od kamena, u krvi koja vrije u pjesmu, radost — na temelju »stare Crikve« — Vjere, ovog pitomog naroda, koji stalno raste pod okriljem Gospe od Ružarija.

I V O

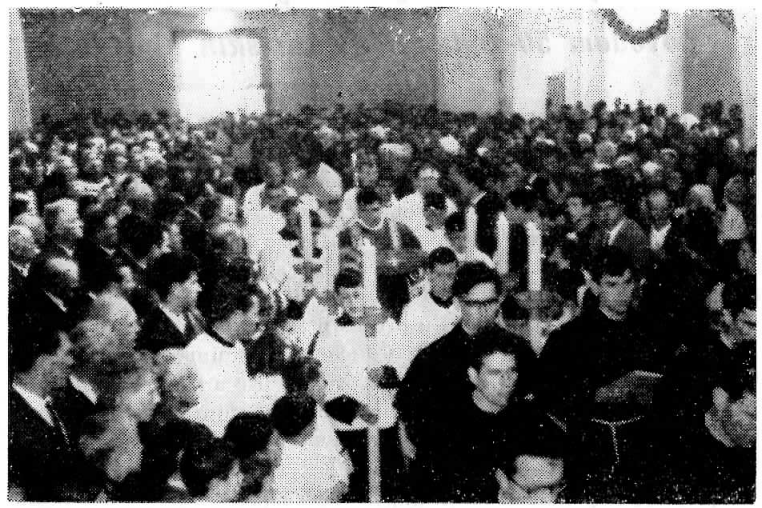

Svečani ulazak u novu Gospinu crkvu u Preku

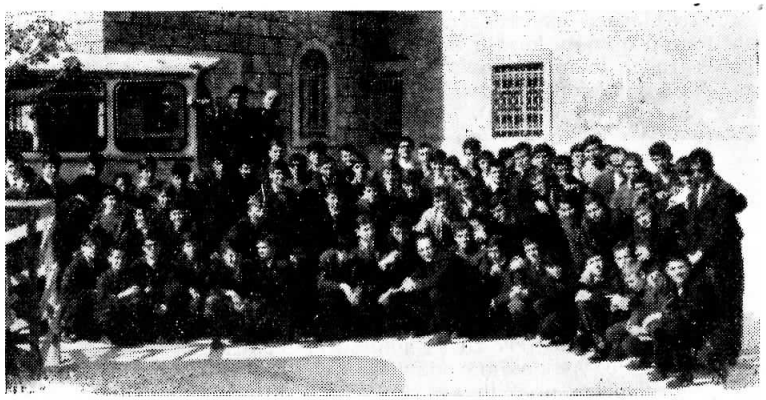

Grupa hodočasnika bogoslova i sjemeništaraca iz Splita. Lijepa je grupa došla i pješke, a neki čak i bosonogi.

Hodočašće grada Splita Gospi Sinjskoj

povodom 50-godišnjice fatimskih ukazanja

Na bladan sv. Josipa Radnika 1. svibnja ove godine oko 650 Splićana hodočastilo je u poznato svetište Čudotvorne Gospe Sinjske, koje je predvodio splitski biskup otac dr Frane Franić. Prva grupa hodočasnika bili su tridesetak bogoslova i sjemeništaraca Centralnog sjemeništa iz Splita koji su pješice stigli u Sinj već oko četiri sata izjutra. Drugi hodočasnici stigli su autobusima oko osam sati. Mještani Sinja i franjevci priredili su im srdačan doček. Toplom hodočasničkom pjesmom u procesiji Splićani su pozdravili Čudotornu Gospu. Srdačnom dobrodošlicom i biranim riječima hodočasnike je pozdravio župnik Svetišta. Na pozdravu i dočeku zahvalio se otac biskup naglasivši, da je »Split glava, a Sinj srce biskupije«. Nakon pozdravnih govora skoro svi hodočasnici pristupili su sakramentu sv. ispovijedi.

U devet sati otac biskup koncelebrirao je sv. Misu s još osam svećenika i držao prigodnu propovijed o miru. Istakao je značenje

Fatime za mir u svijetu. »Ako želimo mir, moramo poslušati Gospi-
pjesmom i molitvom prema svome dragom gradu pod Marjanom.
nu poruku iz Fatime: Prestanite vrijeđati Gospodina, jer je i previše
uvrijeđen! Bez Boga nema pravoga mira.« Naglasio je veliko zala-
ganje za mir u svijetu koje poduzima »orijaški pregaralac mira«, naš
voljeni papa Pavao VI. »Sveti Otac se zalaže za mir u svijetu, jed-
nakost i pravdu među narodima, o čemu nam svjedoči i njegova
najnovija enciklika ‚Populorum progressio'. On je zabrinut za sa-
dašnju situaciju koja vlada u svijetu.« Na kraju govora otac biskup
određuje da se od 13. svibnja ove godine do 13. svibnja 1968. pred
likom Čudotvorne Gospe Sinjske svaki dan čita sv. Misa za mir.
Pozivlje sve vjenike svoje biskupije, a posebno Gospine štovatelje,
da kroz jubilarnu FATIMSKU GODINU što više mole i prinose
žrtve za mir u svijetu i za obraćenje grješnika. »Gospa je pomogla
našem narodu u najtežim časovima njegove burne povijesti, pa ga
neće nikada zapustiti, ako posluša Gospinu poruku obraćenja i
molitve!«

Iza sv. Mise hodočasnici su pošli na »Grad-Tvrđavu« gdje je po zagovoru Čudotvorne Gospe Sinjske 1715. godine Sinj oslobođen od Turaka.

Točno u dvanaest sati hodočasnici su se autobusima uputili s

Mladi Splićani popeli su se i na »Grad-Tvrđavu«

VIJESTI IZ MARIJANSKOG SVIJETA

● **LURD — Iz uprave svetišta u Lurdu primili smo za »Mariju« statističke podatke hodočašća u 1966. godini:**

Ukupno hodočasnika 3 milijuna. Redovitim vlakovima stiglo je 956.259; 613 specijalnih vlakova prevezlo je 428 tisuća i 297; 292 vlaka iz raznih zemalja prevezlo je 196 tisuća i 142, i to: iz Italije 124 vlaka, iz Belgije 73, Njemačke 32, Holandije 19, Španjolske 16, Švicarske 14, Engleske 10, Luxemburga 2 i Austrije 2 vlaka.

Kroz dvije lurdske bolnice prošlo je 49.824 bolesnika. Pisama, karata i paketa poslano je 12,500.000, od toga samih dopisnih karata 7,420.000. Prosječno svakog dana poslano je iz pošte 20.000 raznih pošiljaka.

● DAMASK (SIRIJA) — U glavnom gradu Sirije Damasku gradi se svetište Gospe Fatimske. Gradnju pomažu svojim prinosima ne samo katolici nego i pravoslavni, kopti, adventisti, kalvinci, muslimani i šintoisti.

● **BRAZIL — U brazilskoj saveznoj državi San Paolo pri završetku je najveća katolička crkva na američkom kontinentu. Kad bude potpuno završena, moći će u nju stati 15.000 vjernika, a na veliki trg ispred nje oko 200.000 osoba. Čitav crkveni prostor zaprema 17.000 četvornih metara površine. Crkva se nalazi uz obalu rijeke Rio Paraiba i bit će posvećena Bezgrješnoj Djevici Mariji pod nazivom »Aparecida«. Na istom mjestu već otprije postojalo je Gospino svetište, sagrađeno pred 250 godina, kad se tu našla slika Bl. Djevice. Svetište je najveće prošteniště i središte Marijina štovanja u Brazilu. Prigodom godišnjice našašća Gospine slike i posvete nove bazilike papa Pavao VI odlučio je svetištu poslati zlatnu ružu kao svoj poklon.**

● ITALIJA — Talijanski sportaš Enrico Albertini poklnio je Gospi svoju sportsku majicu u znak poštovanja. Prije njega to su učinili talijanski sportski prvaci Adorni i Cristini.

● **DUBROVNIK — U prvu nedjelju mjeseca svibnja na Dubcu, raskrsnici između Dubrovnika i Župe dubrovačke uz Jadransku magistralu, u lijepoj novoj crkvici proslavljen je blagdan GOSPE OD OBRANE. Inače je ovo najnovije svetište dubrovačke biskupije. Crkvica je sagrađena i blagoslovljena prošle godine na mjestu gdje je nekoć bila Gospina kapela iz XVII st. Lijepi i sunčani svibanjski dan privukao je mnogo hodočasnika iz Dubrovnika i Župe u ovo malo Marijino svetište, gdje se održala svečana služba Božja prije i poslije podne. I ovoga puta došla je do izražaja pobožnost i privrženost Dubrovčana svojoj dragoj Gospi. — U treću nedjelju svibnja u svetište su hodočastili članovi Trećega reda sv. Franje iz Dubrovnika.**

● KOTOR — Otočić Gospe od Milosrđa, poznato je Marijino svetište. Ušao je u nacionalnu i kulturnu povijest i kao rezidencija velikog kotorskog biskupa Frana Uccellinija, koji je umro pred trideset godina. Baš je to Gospino svetište izabrano za hodočašća vjernika kotorske biskupije u JUBILARNOJ FATIMSKOJ GODINI. Hodočašće je otvorio 8. siječnja Apostolski administrator iz Kotora i preko koncelebrirane sv. Mise održao propovijed o značenju Fatime u suvremenom duhovnom životu i o značenju biskupa Ulcellinija za naša duhovna i kulturna dostignuća. Na dan Gospina ukazanja u Fatimi 13. svibnja hodočastile su na ovaj otočić sve župe kotorske biskupije. A zadnji dan ukazanja 13. listopada proslavit će se u Kotoru, u franjevačkoj crkvi sv. Klare.

ŠTOVANJE MARIJE U DALEKIM ZEMLJAMA

Marijin Kongo (Kinšasa), Ruanda i Burundi

U srednjoj Africi prevladava katolicizam, u južnoj protestantizam, u sjevernoj islam.

Srednja Afrika se sve više pretvara u katoličko područje. A srce te srednje, crnačke, katoličke Afrike, sačinjavaju zemlje: Kongo (Kinšasa), Ruanda i Burundi. Što god je u svojoj srži katoličko, to je u svojoj srži i marijansko. To vrijedi i za ove tri zemlje: Kongo, Ruandu, Burundi.

KONGO (KINŠASA) ima 15 milijuna stanovnika, od toga 6 milijuna katolika, 1 milijun protestanata, ostalo su pogani.

RUANDA ima 3 milijuna stanovnika, od toga 1 milijun i trista hiljada katolika, dvjesta hiljada protestanata, ostalo su pogani.

BURUNDI ima 2 milijuna i sedamsto hiljada stanovnika, od toga skoro 2 milijuna katolika, sto hiljada protestanata, ostalo su pogani. Burundi je mala, ali najkatoličkija zemlja Afrike. U zadnje dvije-tri godine tamo i posljednji pogani prelaze na katoličku vjeru. Nešto slično događa se i u Ruandi.

O štovanju Bl. Dj. Marije u staroj kraljevini Kongo, u 15., 16. i 17. stoljeću, pisali smo u prošlom broju »Marije«. Kršćanstvo se tamo bilo bujno rascvalo, ali kako su Evropljani bili prekinuli vezu s tim krajevima i novi misionari nisu pristizali, utrnulo je. Misionarenje je iznova započelo tek u drugoj polovici prošlog stoljeća. Katolicizam je iznova počeo hvatati čvrsto korijenje u prostranim područjima uz rijeku Kongo. Širio se brzo i temeljito. Zašto? Jer je to širenje bilo stavljeno pod Marijino okrilje.

Prvi misionari koji su u drugoj polovici prošlog stoljeća stigli na tlo današnjeg Konga (Kinšasa), pripadali su misionarskom *Redu Duha Svetoga.* Godine 1874. zaustavili su se u mjestu Boma, kod ušća rijeke Kongo, i godine 1880. tu osnovali prvu misijsku postaju pod naslovom Gospa od Pobjede (Kraljica sv. Krunice). U tradiciji njihova Reda je štovanje Marije, posebno Prečistog Srca Marijina. Pomalo su prodirali u unutrašnjost Konga. Jednu od svojih prvih postaja u unutrašnjosti, vikarijat Kongolo, posvetili su Preč. Srcu Marijinu. Njoj u čast posvetili su i mnogo drugih postaja. Osnovali su i žensku redovničku kongregaciju za domorodkinje, s naslovom Red Bezgrješnog Srca Marijina.

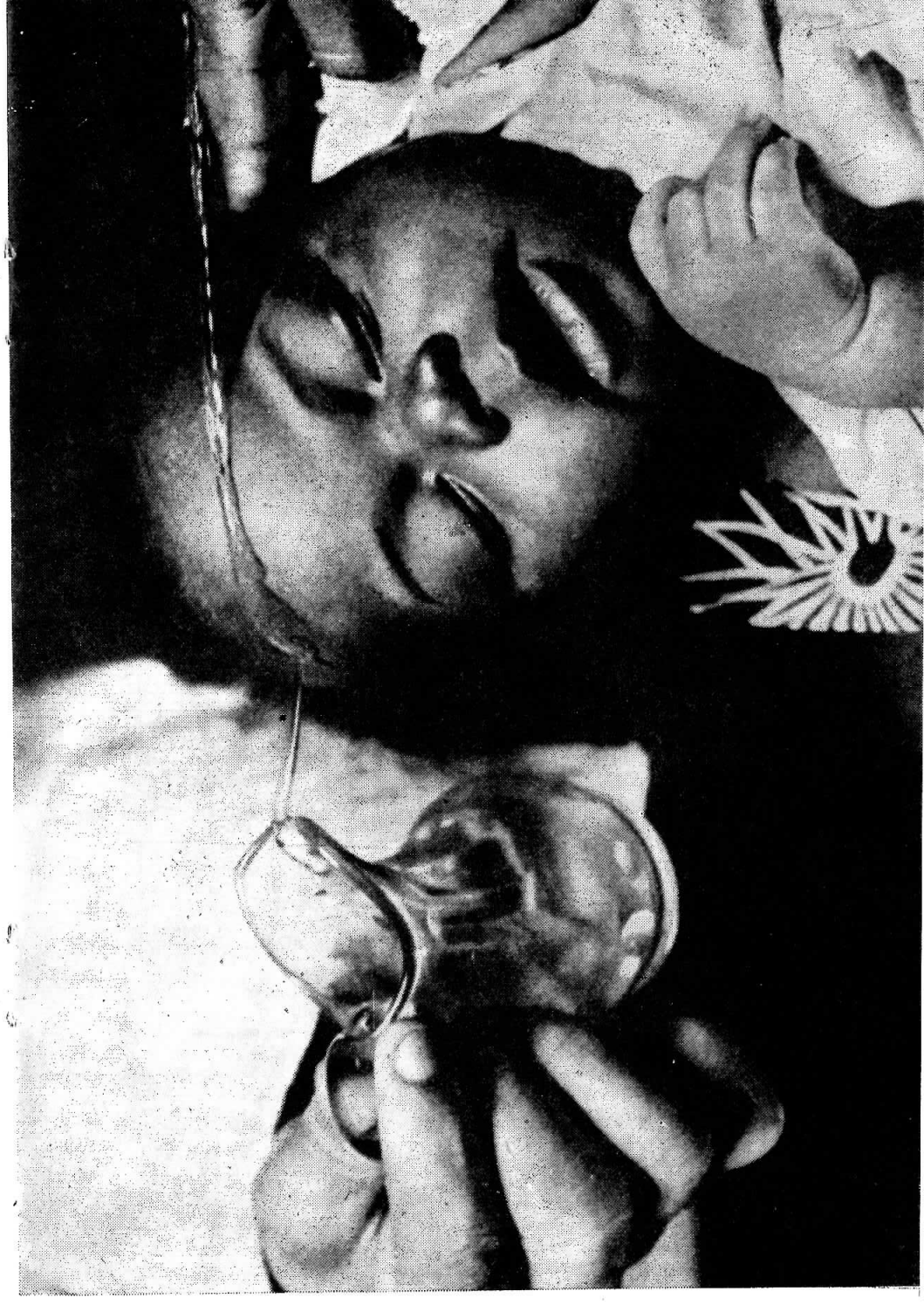

Po sakramentu sv. krštenja mladi crnac postaje punopravni član Katoličke crkve

Red takozvanih *Bijelih Otaca* osnovan je samo za misonarenje po Africi. Glavni zaštitnik reda jest Bezgrješno Srce Marijino. Propovijedati nauku Kristova Križa i širiti pobožnost prema Gospi, glavna im je svrha. Propagirajući pobožnost prema Gospi postigli su velike uspjehe u širenju Evanđelja po Kongu, naročito u istočnim provincijama uz velika jezera, u biskupijama Baudouinville i Bukavu. U biskupiji, čiji se teritorij prostire uz Albertovo jezero, sve misijske postaje (sada župe) nose Gospino ime: Kraljica sv. Krunice, Posrednica svih milosti, Gospa od Milosti, Vrata nebeska, Gospa od Pomoći, Marijino Uznesenje, Marija Pomoćnica, Bezgrješno Začeće. Glavni zaštitnik crkvene provincije Ruanda jest Bezgrješno Začeće, a od pedesetak župa, četrdesetak ih je posvećeno Gospi. Ruanda ima svoj domorodački Red časnih sestara pod naslovom Kćeri Djevice. A crkvena pokrajina Burundi je od svog utemeljenja službeno posvećena Presvetoj Djevici. Prema sinodalnim statutima ta se posveta obnavlja službeno svake godine na prvu nedjelju u listopadu. Od četrdesetak župnih crkava, tridesetak ih je posvećeno Gospi. Tituli su različiti: Bezgrješno Začeće, Gospa od Dobrog savjeta, Gospa od Vječne pomoći, Gospa od sedam Žalosti, Marija Pomoćnica, Utjeha žalosnih, Gospa Lurdska, Gospa od Nade, Gospa od Jezera, Kraljica sv. Krunice, Bezgrješno Srce Marijino, Gospa od Mira, Blagovijest, itd...

Posebno zaslužan za Kongo jest misionarski *Red Otaca od Scheuta.* Red je od svog osnivanja privržen Mariji. Ti su redovnici misionari isposlovali od pape Leona XIII veliku stvar. Čujmo što kaže papin breve od 21. srpnja, 1891:

»Snagom naše apostolske vlasti ovim pismom utvrđujemo i proglašavamo za vječna vremena Bezgrješnu Djevicu Mariju Majku Božju glavnom Zaštitnicom Konga,... te hoćemo i naređujemo da se blagdan Velike Gospe, koji pada svake godine na 15. kolovoza, smatra i slavi kao zaštitni blagdan Konga.«

Iza ovog svečanog čina pape Leona XIII, oci od Scheuta dali su se na još marljivije širenje pobožnosti prema Gospi. U biskupijama Kinšasa (bivši Leopoldville), Luluaburg i Boma, digli su mnoštvo misijskih postaja, sada župa, Gospi na čast.

Isusovci rade u biskupijama Kisanti i Kwango. I na njihovom misijskom području podignuto je mnoštvo misijskih postaja i kapelica u čast Gospi. Slično rade misionari *Reda Presv. Srca Isusova,* čiji je centar djelovanja Stanleyville. Na njihovu području veliku aktivnost je razvila Marijina Legija sa specifično svojim najmodernijim formama apostolata. Također u marijanskom duhu rade *benediktinci* u Katangi, a *kapucini, redemptoristi, dominikanci, lazaristi, Marijini Oblati,* itd., svaki na svom području.

Misije u Kongu, Ruandi i Burundiju stavljene su od svojih početaka pod Gospinu zaštitu, razvijale su se u znaku velike pobožnosti prema Njoj, pa su postignuti zapanjujući uspjesi. Te su zemlje uglavnom već danas katoličke i dale su svojim katolicizmom kršćanski pečat čitavoj Africi, pogotovo srednjoj.

Katolicizam tih zemalja oblikovala je Marija. Uz Križ, glavni znak katolicizma u tim zemljama jest Krunica. Svaki katolik ima svoju krunicu. Skoro u svim obiteljima svaku večer moli se zajednički Krunica. U pokrajinama oko velikih jezera i danas se Krunica nosi javno, oko vrata. Svake subote navečer kršćani se u

Kongu, Ruandi i Burundiju sakupljaju u svojim crkvama, gdje zajednički mole Krunicu i pjevaju Gospine Litanije. Svake godine, u određeni dan, svečano se opetuje posveta pojedinih pokrajina Gospi.

U temelju katolicizma Konga, Ruande i Burundija čvrsto je uzidana pobožnost prema Gospi, zbog toga je katolicizam tih zemalja solidan, snažan i u punom cvatu.

O. ANTE KATALINIĆ

Pobožni crnci putuju danima da bi mogli prisustvovati svetoj misi

GOSPA DUBOVICA

Crkvice na brijegu... Prepune su nam ih oči i srca kad se vozimo podno njih uz sive i morem izjedene stijene naših većih i manjih otoka.

Brojne bijele crkvice na suncem ozarenim vrhuncima naših tamnozelenih otoka... Nisu li one već stoljećima njihova posebna privlačnost i ukras? Ta skromna a draga svetišta Marijine slave glasna su i živa svjedočanstva vjekovne vjernosti naših junačkih predaka. Kameni spomenici neprekinute ljubavi naših vrijednih otočana prema nebeskoj Majci — Zvijezdi mora. Uvijek na nas neodoljivo snažno djeluju te male crkvice na brijegu. Kao bijeli svjetionici duha i nadsvijeta. Kao putokazi prema domovini neba. Prema radostima vječnosti.

Takvo jedno bijelo Marijino svetište jest Dubovica. Nalazi se na istoimenom brežuljku, udaljenom nešto preko dva kilometra zapadno od sela Dragove. Stara je to glagoljaška župa po sredini Dugog otoka. Broji samo nekoliko stotina duša, a dala je dosad 53 popa glagoljaša.

Bijela kapela svetišta smjestila se na brdašcu Dubovica kao njegova srebrna kruna. Posvećena je Rođenju Majke Božje koju narod štuje kao Gospu Dubovicu. Izdiže se stotinjak metara nad morskom uvalom kao bijeli galeb nad plavim valovima. (I susjedni otok Ist ponosi se sličnom bjeličastom crkvicom na brdu Straža, svojom dragom Gospom od Zdravlja). I svake godine, za glavnu svečanost — na Malu Gospu — prema bijelom svetištu hrle stotine hodočasnika. Nitko ne može bez osobne žrtve i znoja do vrhunca. Ili mora pješačiti, ili se u lađici prevesti preko mora, a onda se strmo uspinjati na brijeg. Najteže je bosonogim hodočasnicima jer su putevi škaljavi i neravni. Ali ljubav iz vjere ne poznaje zapreka...

Za Dubovicu, maleno svetište Male Gospe, svjedoči isprava iz 1674. godine da je djelo naše starine, barem iz 15. stoljeća. Bilo je posvećeno 1716. g, a 1737. dobilo je zvonik preslicu. Posebna se bratovština brinula za svetište u 18. i 19. st. Početkom našeg stoljeća crkvica je dobila današnji izgled, a posvetio ju je zadarski nadbiskup dr Vinko Pulišić.

Današnji mramorni barokni oltar postavljen je 1861. Prigodom stogodišnjice toga događaja, na blagdan Male Gospe svetište je doživjelo rijetku i dirljivu svečanost. Toga dana dohrlili su iz okolnih mjesta i susjednih otoka (Sestrunja, Molata, Rave i Iža) brojni vjernici i svećenici bijelom svetištu na Dubovici da zajednički proslave dragi Majčin rođendan te da budu svjedocima i dionicima blagoslova novoga oltarnog reljefa. Da joj zahvale na primljenim darovima ali i da isprose nove. Da je Gospa Dubovica dijelila u prošlosti nepresušivo blago milosti svojim štovateljima, mornarima i putnicima, svjedoče brojni zavjetni darovi.

Gospin reljef djelo je ugledne zagrebačke kiparice Mile Wod. (Pobožna umjetnica osobno je prisustvovala posveti.) Na svjetloplavoj pozadini reljefa prikazuje draženesnu kćer svete majke Ane u liku pobožne djevojčice sklopljenih ruku. Odjevena je u bijelu haljinu i opasana plavim pojasom. Oko cijele pojave Male Gospe Marije

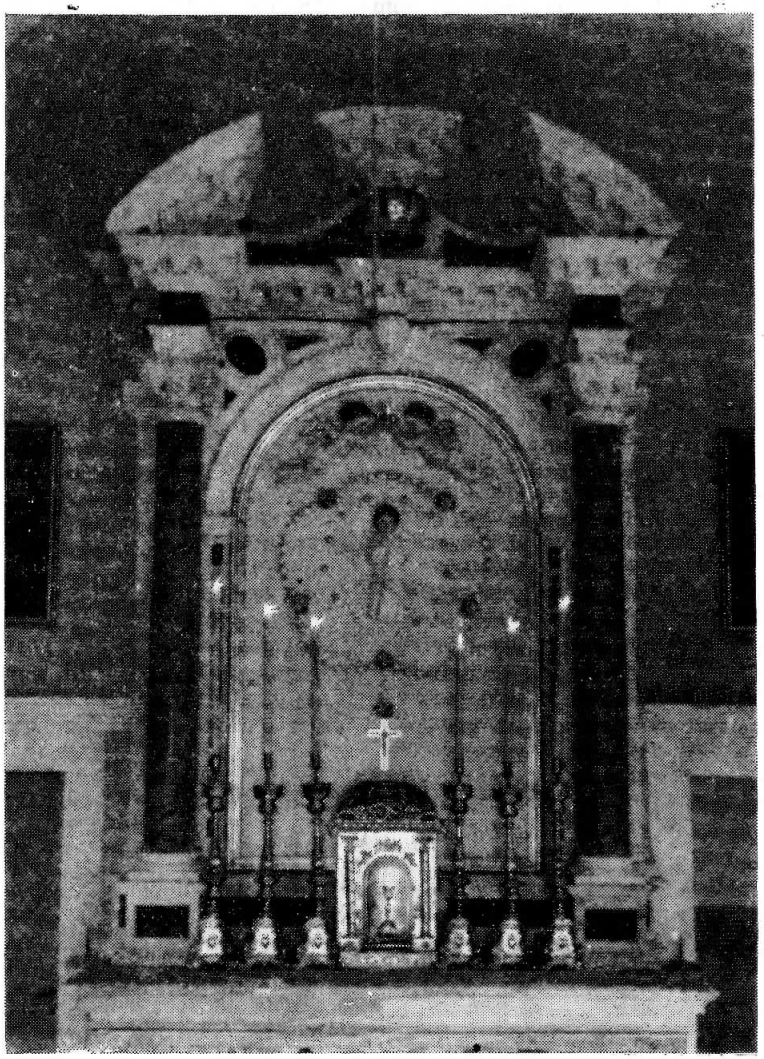

razvio se vijenac od dvanaest zlatnih zvijezda. Odozgor, nad glavom male Marije, anđeli nose zlatnu krunu da je okrune. I Marijin lik i zvjezdani vijenac obavija niz bijelih zrnaca svete krunice. Vjenčić procvalih ruža dijele jednu deseticu od druge. Ispod krunice visi križ koji ujedno služi kao glavni oltarni križ.

Svake godine, na zavjetni blagdan Male Gospe, pred reljefnom slikom Marijinom odzvanja romon pjesme, molitve i pobožnih uzdaha dok oči blistaju suzama radosti i ganuća.

Novi oltarni reljef blagoslovio je 9. rujna 1961. msgr. Marijan Oblak, pomoćni biskup zadarski. Pod pontifikalnom svetom Misom prikazao je u propovijedi dragu Gospu Mariju kao naš uzor. Na kraju se zaustavio na detalju Marijina lika — malim sklopljenim rukama.

»Volim te sklopljene ruke naše drage Male Gospe — naglasio je biskup. — Volim ih baš u ove naše teške dane kada ljudi sve više i više zaboravljaju sklapati svoje ruke na molitvu. Mala, draga Gospo, nauči i nas sklapati naše ruke! Nauči nas moliti žarko i pouzdano, ustrajno i pobožno... O Tvoje sklopljene ruke, Mala Gospo, ja vješam danas sve potrebe naše drage Nadbiskupije, hrvatskoga naroda i čitave svete Crkve.

Mi ćemo se brzo razići svojim kućama, svojim poslovima i brigama, a Ti ćeš, Gospo mala, ostati sa svojim vječno sklopljenim rukama na ovome vrhu Dubovice kao naša Čuvarica i budna Stražarica...«

Dobra naša Gospa bila je uvijek ljubav i nada našega otočkog »svijeta«. Jedina zvijezda u crnim olujama, izvor snage na križnom putu kroz vijugavu povijest. Pred njezinom dragom majčinskom slikom pale se još uvijek u otočkim kućama mali plamičci zlatnih lumina kao svjedočanstva drevne čakavštine dnevno se šapću pobožni zazivi i prebiru tihe zdravomarije na usnama i u srcu vjernih žena, sestara i majki:

za one naše otočane koji su na moru, u opasnosti, ili su zaboravili na Djevičina Sina;

za sve zalutale, zavedene, izgubljene...

da bi naši ribari i nadalje mogli iz morskih dubina vaditi svoj kruh sa sedam kora;

da ne bi nikad prestali topiti svoje mreže hraniteljke bez uzdaha nade: — Pomozi, blažena Gospe!

da bi naša mladež u svojim zakićenim brodicama i unaprijed hodočastila Gospinim svetištima i oko njih igrala svoja narodna kola, pjevala svoje zanosne pjesme.

Gospo našeg Jadrana! Tvoje veliko majčinsko Srce neka uvijek bdije nad ognjištima naših otoka! Budi im izvorom plodnosti i zalogom blagoslova! Neka oltari vjere, odanosti i ljubavi u srcima naših otočana i otočanki ostanu uvijek bijeli i neporušivi!

»Marijo, Zvijezdo mora, sve pakla oceane
neka prebrode sretno. Ti vodi njihov brod.
Neka ih u propast ne zovu sirenskih glasova čari.
Oni su Tvoji mornari,
k sreći im upravi hod!«

R o z a r i j o

Marija je odvela jednog gimnazijalca

Jedno mjesto u drugom razredu gimnazije ostalo je prazno. Jedne subote došla je Marija i odvela najdražeg mladića.

Veseo i dražesan gimnazijalac. Hercegovac kao i ostali njegovi školski drugovi koji se i ne razlikuju mnogo jedan od drugoga. Koštunjava izgleda, vatrena pogleda, tvrde vjere, nezasitan škole. Ivan Spajić bio je duša društva koje je svaki dan pješačilo 14 km u školu i natrag. U školi marljiv i revan. Piše i dnevnik pod naslovom »Kako sati prolaze i što se u školi radi«, u stihovima i prozi. Nogomet igra oduševljeno i pun smijeha. Na vjeronaučnim satovima prvi. Kod sv. Mise isto tako. Neizostavno, a svaki put treba propješačiti 14 km.

U svom dnevniku piše, da dan nikada nije prošao bez molitve. Put za školu vodi pokraj groblja. Nikada nije prošao a da se nije pomolio za pokojne.

Sedamnaesti rođendan

Bila je subota. Ivan se kao i obično povratio iz škole kući. No ovaj put je iscrpljen više nego do sada. Dalje ne može tajiti i tuži se majci: »Mama, boli me!« Noć je proveo bez sna grčeći se

»Jedno mjesto u drugom razredu gimnazije ostalo je prazno« — Ivan Spajić u svom razredu: treći s desna u prvoj klupi.

u bolovima. Ganut nad zabrinutošću brižne majke htio je svratiti pažnju na nešto drugo:

— Znaš, mama, što je danas?

— Što, sine?

— Danas je meni ravno šesnaest godina!

I taj dan počeo je križni put mladića iz gimnazijske klupe. U korizmi, u subotu na sedamnaesti rođendan. On ga je od prve do posljednje postaje prešao brzo i sigurno, stopu u stopu sa svojim Učiteljem.

Omiljeni bolesnik

Autom hitne pomoći prebačen je u mostarsku bolnicu. Kad su mu saopćili da mora na tešku operaciju, mirno je odgovorio: »Pa, hvala Bogu, vi znadete što treba!«

»Neobičan mladić«, divi se liječnik promatrajući spokojno lice bolesnika kojemu je izvršio kirurški zahvat.

Osam dana nakon operacije Ivan se nadao kući. Međutim, iznenada ponovno se pojave podmukli i strašni bolovi. Treba opet na operaciju. Dvije u desetak dana. Bolničko osoblje i bolesnici promatraju ga sažalno i ganuto. Potresno je promatrati kad se ruši mlado stablo ljudskog života prije negoli je urodilo plodom. Ivan potpuno miran često ponavlja: »Isuse, tebi se sav predajem!« Postao je, tako pričaju bolesnici, najdraži bolesnik. Prije operacije zaželio je, kao i prvi put, sv. ispovijed i pričest. Ovaj put je primio i bolesničko pomazanje. Smireno je pošao na operaciju, kao da ide na šetnju. Veselo se pozdravio sa svim bolesnicima. Odakle mu tolika snaga, iz čega zrači taj mir? Ljudi su osjećali duboku vjeru koja je prodirala iz čitavog Ivanova bića. Osjećali su da je u Njemu Krist koji se izražava prema svima. Njegova mirnoća i zagonetni smiješak osvajaju!

Nema lijeka

Liječnik je zarezao i ostao zaprepašten. Zlokobni rak! Za desetak dana metastaza je podivljala. »Ljudožder« je podgrizao mladi organizam kao crv tek usađeni struk duhana. Ništa se tu više nije moglo učiniti, nego zašiti ranu i čekati onaj dan kada...

Kažu da su bolovi od raka u želucu nepodnosivo užasni. Čudno, Ivan nije ni jecao niti se savijao. Tek se od vremena do vremena čulo kako ponavlja: »Majko milosnog Isusa, smiluj mi se!« Teške bolove podnosi strpljivo, bez prizvuka onog neizbježnog privijanja i jaukanja. Čak bi nekada uzdahnuo: »Bože, sretan li sam!« U to nitko nije sumnjao. Vidjelo se, da je potpuno predan u volju Božju. Neki bi se i našalili: »Lako je Ivanu, kad mu Bog pomaže.« Bol pretvorena u radost davala je smisao životu koji se gasio.

Odmah nakon operacije dozvolili su časnoj sestri Mirjam-Filomeni, Ivanovoj rođenoj sestri, da ga vidi. »Čim sam ga ugledala«, piše ona, »navrle su mi suze na oči.« Iscrpljen i ispaćen od bolova blago se nasmiješi: »Nemoj plakati, Bog će dati, bit će sve dobro!« Od tada mu je bio najčešći odgovor svima koji su opsjedali njegov bolesnički krevet: »Bog će dati, bit će sve dobro!«

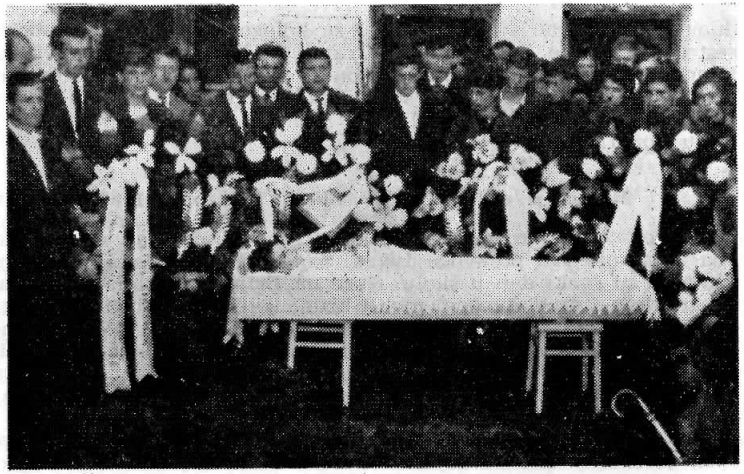

Profesori i kolege uz Ivanov odar

Mali mučenik

Roditelji su već znali, da će za koji dan Ivan otići... Njihov jedini sin. I da se nije duboka bol utapala u još dublju vjeru, ne bi izdržali. Prevezli su ga iz mostarske bolnice kući, u Dobrkoviće, da barem umre u roditeljskom naručju. Svaki dan u roditeljskoj kući jest mala svetačka kronika. Živa, topla i dirljiva. Mučenička nadasve. Počela je prve večeri po dolasku iz bolnice. Mislili su da će te noći umrijeti. Javljali su se grčevi, koji su ga bacali u nesvjesticu. Već su mu i svijeću zapalili. Klečali su i molili misleći da umire. Kad se Ivan osvijestio i osjetio miris upravo ugašene svijeće, pogleda oko sebe zbunjene i zaplakane roditelje, sestre i susjede, osmjehnu se: »Ne bojte se! Zašto ste se tako uzbudili?... Znam da ste mi palili svijeću, jer sam počeo umirati.« Malo je zastao, a onda polako, razmišljajući: »Nema umrijeti, dok Bog ne pozove. Treba još žrtve. Priznajem vam, da se ja ne bojim umrijeti.« Njegov pogled je većinom bio upravljen i počivao na Raspelu i Gospinoj slici. »Kad gledam Raspetoga i Gospu, lakše sve podnosim!«

Sestri Filomeni, koja s njim bdije i želi mu na svaki način olakšati bolest, veli:

— Neka me ovako. Treba malo i pokore.

— Ta imaš je i previše. Ne trebaš je još i sam tražiti.

— Ipak meni se čini, da me Bog drži — samo zato, da izvršim pokoru.

Za kolege iz gimnazije

Za koga pokora? Zar je njemu trebalo tolike pokore? Tih teških dana svoje bolesti mislio je na sve, a na sebe najmanje. Sebe je, kako reče, već davno predao Isusu, a sada mu je svako-

dnevno prikazivao svoje trpljenje za kolege i kolegice u školi, za sestre i roditelje i posebno za Crkvu u Hercegovini i u svijetu. Mladom svećeniku koji mu je donosio sv. pričest reče: »Predao sam se Isusu, pa ako mu se svidi, neka mi produži ovo trpljenje.« Zajedno sa svećenikom molio bi molitve potpunog predanja u volju Božju!

Marija je došla u prvu subotu 7. svibnja 1966.

Počeo je svibanj, Marijin mjesec. Svi su očekivali da će Marija u njemu doći po svoga Ivana. Samo kada? Kolege i kolegice prolazili su svaki dan u školu. Gore na Brijegu iz škole bi navratili u crkvu i pred Gospom molili krunicu preporučujući Joj svoga bolesnog kolegu. Prolazeći pokraj Grgine kuće svako jutro nečujno bi se ušuljali u Ivanovu sobu da ga vide i pozdrave toplim smiješkom više negoli riječima. Tiho, zamagljenim očima, potreseni u duši, izlazili... Hoće li ga zateći živa po povratku iz škole? Bolno pitanje, koje ih je mučilo!

U Grginoj kući po običaju moli se svaki dan sveta krunica. Ivan je molio također zajedno s drugim ukućanima. Do srijede. Već potpuno iscrpljen reče: »Vi molite, a ja ću promišljati.« Više nije mogao moliti naglas. U petak na majčino pitanje, ima li kome što posebno reći i ima li kakvu želju, odgovara: »Nemam ništa, samo vas sve puno, puno volim.«

Zadnji su trenuci života. Uvečer govori majci: »Tko će prijeći još ovu noć?« Nastupaju užasni bolovi i strašne muke. Počinje agonija. Ivan često ponavlja: »Isuse, Marijo i Josipe, vama predajem svoju dušu i tijelo!« Svako malo vremena pita koliko je sati.

Osvanula je subota 7. svibnja 1966. godine. Oko 6,30 zamoli: »Upalite mi svijeću.« Mirjam-Filomena pruži mu križ, a Ivan ga posljednjom snagom privinu na lice i grudi uz posljednji šapat: »Isuse, ja te ljubim.« Osjetili su da to znači oproštaj s njima, sa svima koji su ga okruživali. Svi prisutni su klekli i u suzama molili. Osjetili su da je otišao. Na krevetu je ležalo samo tijelo i raspelo. Mali gimnazijalac u nepomičnom zagrljaju sa svojim Patnikom.

Marija je odvela jednog gimnazijalca. LJUBO

PRIMANJE
u Franjevačko sjemenište u Sinju

Franjevačko sjemenište u Sinju prima kao pripravnike za svećenički-redovnički stalež zdrave, kršćanski odgojene mladiće, koji su rođeni g. 1951, 1952. i 1953, a završili su s uspjehom osmoljetno školovanje. Koji žele biti primljeni, neka naprave molbu najkasnije do 10. srpnja 1967. S molbom neka pošalju: krštenicu, krizmanicu, školsku svjedodžbu VIII razreda, potvrdu od liječnika da je duševno i tjelesno potpuno zdrav. Sve to neka pošalju s preporučenim pismom svoga župnika na adresu:

Franjevački Provincijalat
Bulatova 3 — SPLIT

»Pet banki«

Svugdje ih sretamo. Svugdje, te male tamnoputе dječake što se hrabro zaustavljaju pred prolaznicima tražeći dinar. Česti su prolaznici živih ulica ili velikih gradova.

Nekad su bez riječi, a samo živ pogled krupnih očiju govori. Netko ih tjera od sebe, netko sažaljuje, a malo je onih koji ih darivaju.

Često se pitamo: Čija su to djeca? Od kuda dolaze, kamo odlaze i što rade s isprošenim novcem? Možda, kao i njihovi čisto odjeveni vršnjaci, obilaze kino-dvorane, dive se spektru boja, zviždukom bodre ljubimce filmskog platna, a možda i negdje u sjeni drveća starih parkova oprobavaju dim prve cigarete.

Dnevno sam sretala jedno gotovo bosonogo ciganče. Privikla sam se na njegovu pojavu, koja je u sebi nosila pečat svoga svijeta, tako sadržajnog i bogatog. No ipak jednog dana me iznenadio. Bojažljivo je stao preda me i dirljivim gestom sklopljenih ruku zatražio »pet banki«.

— Što će ti novac? — upitala sam, očekujući uobičajeni odgovor malog lukavca: Da kupim kruha.

Dječak je šutio a oči su i dalje molile.

Znatiželjno sam razmišljala, što će učiniti s dobivenim novcem.

Bila je nedjelja. Sunčana, raspjevana, svibanjska nedjelja. Razglasna stanica u gradu pozivala je građane na popodnevnu utakmicu. Negdje u blizini uličnе prodavačice nudile su svibanjsko cvijeće.

Već je davno završila sv. Misa. Crkva je bila gotovo prazna. Pravi trenutak za dnevno razmatranje. Prenuli su me dječji bojažljivi, ali ipak čujni koraci. Moj tamnoputi poznanik pristao je Marijinu oltaru. Bosonog, uplašen, drhtavom prljavom rukom stavio je na podnožje oltara stručak plavih potočnica. Nijem, ali s bogatim svijetom u vjernim očima.

Otkud dolazi? Kamo odlazi? Možda u sjeni drveća starog parka često sanja o toplom domu i ljubavi majke.

Sretno se osmjehnuo. Kao i svi dječaci i on je Mariji, nebeskoj Majci donio svoj svibanjski poklon.

M. Đ., Sisak

OBAVIJEST O BIBLIJI

Za Božić izlazi iz štampe Biblija — Sveto Pismo Staroga i Novog Zavjeta — i to sve u jednoj knjizi. Po sadržaju i po opremi ovo će biti nešto najbolje, što se danas može kod nas ostvariti. Cijena Bibliji bit će 10.000 Din. Pretplata se može poslati u više obroka, a može se slati i mjesečno po 1.000 Din. Predbilježbu i pretplatu možete obaviti kod svog župnog ureda ili izravno na ovu adresu: Hrvatsko Književno Društvo Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21.

U blizini Bitolja nalazi se ova — kapela! Donedavna se tu častila slika Gospe Sinjske. Najednom je nestala. Ipak će uskoro stići druga slika Čudotvorne Gospe Sinjske, pa će vjernici siromašnog kraja zajedno sa sestrama Kćerima Božje ljubavi moći »hodočastiti« dragoj Majci Božjoj.

Slijepci posjetili novu Gospinu crkvu

Kad je govor o slijepcima, obično s tugom i sažaljenjem pomišljamo na sirotane koji žive u mraku bez danjeg svjetla i bez radosti dana, na jadnike koje vode tuđe oči i koji su robovi tuđe pomoći. Ali preda mnom je iskrsla sasvim drugačija slika kad sam pohodila grupu slijepaca kojoj me je uputila dobra Zora, i sama invalid, koja sasvim nepomična već godinama podnosi svoju bolest herojskom kršćanskom snagom i vedrinom. I s naročitom se ljubavi brine za invalide kako bi im mogla priuštiti koju radost.

Tako sam upoznala radosne slijepce: veseljake i šaljivdije, dobre i čestite mladiće koji prihvaćaju život kakav jest, ne buneći se i ne tužeći se nikada ni jednom jedinom riječi na svoje stanje; rade predano svoj posao, žive u pravoj kršćanskoj ljubavi pomažući se međusobno i pomažući velikodušno siromahe i svaki plemeniti pothvat. I u novosagrađenoj crkvici č. s. dominikanki, posvećenoj Gospi Fatimskoj, jedna je klupa: dar grupe slijepaca — Split. U toj se crkvi nalazi visoki reljef Gospe Fatimske, djelo splitskog akademika kipara Ivana Mirkovića. Naši su slijepci čuli mnogo o Gospi i o Mirkovićevu djelu i pobudio se u njima živ interes za to djelo. Zato su spremno prihvatili poziv da pohode crkvu i »vide« Gospu prije nego što bude postavljena na određeno mjesto na zidu. Gospu su, prislonjenu na podu, radosno i pažljivo »gledali« opipavajući je svojim osjetljivim vrhovima prstiju. Njihova su opažanja bila veoma zanimljiva i točna: sklopljene ruke sasvim prirodno naklonjene malo nadesno, nježni prsti, dugi uski rukavi, bose noge, dugi plašt od glave do pete... Nadasve pak: lijepo mladenačko lice, kosa... Ta pravilna opažanja i radost od doživljenih utisaka, koja im se čitala na licu, ispunjavala je vodiče neopisivim zadovoljstvom.

Poslije Gospe pregledali su cijelu crkvu s kraja na kraj, prozore, klupe, a posebno oltar, kameni stol, po dužini i širini i debljini, rupicu u koju će za obreda posvete biti postavljene i cementirane moći svetaca, pa stup na koji je postavljena kamena ploča. »Vidjeli« su i svetohranište u zidu s prekrasnim vratašcima na kojima su lijepo uočili križ i kalež s hostijom, samo što vratašca nisu otvorili, jer nije bilo ključa. Bilo je to, dakako, sve prije posvećenja, dok je svetohranište bilo prazno.

Časne sestre koje su užurbano pomagale radnicima u završnim radovima okō crkve prekinule su načas posao i svoje nesvakidašnje posjetioce počastile kolačima i prošekom. Dok su se jedni iz obzira nećkali, drugi su prihvatili čašćenje kao »znak ljubavi čovjeka prema čovjeku«. I na kraju trebalo je unutarnju radost odati vanjskim veseljem — zapjevati koju. Pjevali su narodne, svjetovne i pobožne pjesme, a zatim se veoma srdačno pozdravili i krenuli natrag. Čisti svježi zrak na periferiji s ugodnim mirisom procvale ogradne drače i cvijeća milovao nas je i osvježavao, što je za slijepce rijedak doživljaj zbog njihove ovisnosti o pratnji. Na rastanku, pred kućnim vratima, slijepci su nam zahvaljivali za sve to, a možda nisu ni slutili koliko smo mi njima zahvalni za tako divno pruženu priliku da okušamo s njima sreću i radost, zadovoljni što smo mogli da bar zakratko — po našem mišljenju — posudimo svoje oči slijepima.

P. T.

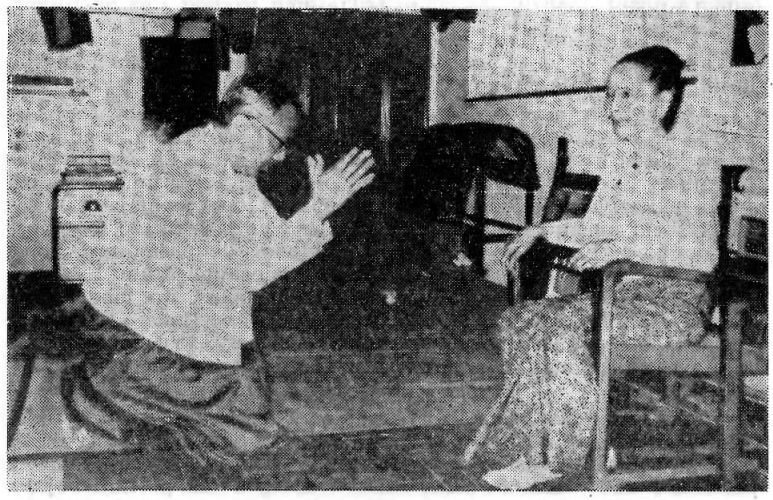

Generalni sekretar Ujedinjenih naroda, U Tant pozdravlja u svom rodnom burmanskom gradu Rangunu svoju 84-godišnju majku. Stara majka sjedi uspravno na svojoj sjedalici, a sin kleči pred njom, pun strahopočitanja. Lice stare majke sja od sreće, a srce je puno majčinske radosti.

Milostivi smiješak

Kad je majstor Petar okrenuo ključ u vratima svoje radionice, koja se nalazila u dvorištu zamka ispod lukova hodnika na nebu su se počele cakliti prve zvijezde. Sumrak je silazio s brežuljaka u opkope oko grada, a laka maglica počela se hvatati nad vodom što je poput svijetle vrpce opasivala zidine grada. Ptice su već bile utihnule. Tek po koji pospani cvrkut odjeknuo bi u tišini sutona, a kad je majstor Petar vješao ključ na čavao na dovratniku, s najviše kule zazvoni zvon »Zdravomariju«.

— Čudno je to — pomisli majstor Petar idući k vratima zamka — da danas toliko mislim na rodni kraj. Neprestano me sjeća sve na nj. I ova tišina, i cvrkut pospanih ptica, i zvono s tornja. — I nekako nevoljko uspori korak na svojoj večernjoj šetnji.

Dugo je već živio u ovom zamku kod knezova Konjskih. Došao je trbuhom za kruhom tražeći zarade kao rezbar i eto ostao gotovo zauvijek. Toliko je toga bilo da se uradi: i kipova za crkve, i klupa, i stolova, i stolica. Ta svi su velmože željeli imati ukrašene crkve i dvorove, a on bi radio uglavnom za svog kneza i njegove prijatelje. Bio je više kao domaći, član obitelji, nego knežev sluga. A uz to nikad mu nije ponestalo ničega: ni novca, ni odjeće, ni obuće, a ni slobode, da radi, kad hoće i kako može. Znao je on to cijeniti više od svega, jer mu je u krvi tekla plemenita hrvatska krv iz krajeva, koji još od domaćih kraljeva nisu nikad nikoga služili kao neslobodni ljudi.

U mislima na rodni kraj i planine, s kojih se vidjelo modrilo mora i neba, nije se mnogo udaljio od zidina zamka i mosta, kojim se prelazilo preko opkopa, kad li začu otegnut zvuk roga.

— Neki stranci — reče majstor Petar sam sebi i požuri natrag k mostu gradskih vrata. Nije pravo ni stupio nogom na most, kad se iza okuke puta pojaviše trojica glasnika, što li. Bijahu mladi ljudi, a prašina na njihovoj odjeći i konjima, koje su jašili, pokazivala je, da su dugo na putu. I dok je majstor Petar zastavši na mostu razmišljao tko bi to mogao biti, ukaže se povorka, čudna i jeziva. U sumraku se vidjelo, da premoreni konji jedva smažu snage, da ubrzaju korak osjećajući štalu i odmor. A kad su se dovukli bliže, majstor Petar opazi, da jahači nose odjeću Donjih krajeva, ali da je ta odjeća uprljana i prašinom i krvlju. I u tami su se lako razabirali povoji i krv koja je kroz njih prolazila i svojim grimizom crvenila zavoje, što su se bjelasali na njima.

Majstora Petra trgne iz začuđenja trka po stubištu u unutrašnjosti grada, a kad su paževi utakli upaljene baklje u drške s obiju strana gradskih vratiju, ugleda drhtavu svjetlu povorku žalosnu i tihu: većinom žene, starci i djeca a tek po koji vojnik. No sva su lica bila povezana kao nekom užasnom jednolikošću, a oči na tim licima, kao da su još uvijek uprte u strahote, koje su nedavno gledale. Začu se lupa vratiju iz gornjeg kata grada,

doskora se pojave i fenjeri na rubu stubišta, što je vodilo do kneževih odaja. Dakle, bit će, da su ugledniji gosti, kad će netko od kneževa izaći ususret.

Majstor Petar gotovo izgubi svijest da postoji; zaboravi na sve, prislonjen na ogradu mosta, i tek ga trgne povik vratara i zveket lanaca prije nego će dignuti most. Požuri se u grad k svoj sobici, što se sakrila u kutu nadsvođenog trijema dvorišta, i gotovo pred njenim vratima susretne paža.

— Majstore, zove vas njihova milost kneginja i moli, da žurno dođete do nje — reče paž i odjuri prema kuhinji prije nego li se majstor Petar mogao snaći. Kad je s kapom u ruci stao kraj vrata u kneginjinoj sobi, da po običaju pribere misli i privikne oči na svjetlost svijećnjaka, već je pred njim bila kneginja. Zaplakane oči lijepoga starog lica plemenitih crta još su bolje podcrtavale riječi izrečene kao u nekom jecaju:

— Majstore, naši su strahovito poraženi od Nekrsta na Krbavskom polju. Takve grozote svijet nije vidio. Kneginja Donjih krajeva s kneginjicom jedva je pobjegla iz zarobljeništva. I da kneginjica nije uspjela kuburom sravniti sa zemljom čuvara i u zadnji čas pobjeći konjima u guduru, tko zna, gdje bi sada bile. No kneginjica je od sveg straha tako potresena, da samo zapomaže: »Majko Božja, smiluj mi se i pomozi nam!« Neprestano plače i pita, gdje je kip Majke Božje, da se pred njim pomoli i da izmoli zaštitu. Nikako je ne možemo umiriti, pa sam se vas sjetila: možda imate vi kakav Bogorodičin kip gotov, da joj ga damo?

Jedva je majstor Petar dospio reći, da na žalost nema, kad iz susjedne sobe zaori vrisak kao u djeteta i vapaj: »Majko Božja, smiluj mi se i pomozi nam!« Taj je vrisak bio tako tužan a vapaj tako molećiv, da su majstora Petra prošli trnci od glave do pete.

Kasnije, u svojoj radionici majstor Petar se jedva mogao prisjetiti, da je obećao do jutra načiniti Bogorodičin kip za kneginjicu. Neprestano mu je uši parao onaj vrisak kao na smrt prestrašena djeteta i onaj usrdni vapaj. A kad je doskora paž donoseći mu po nalogu kneginje hranu i piće za okrepu za vrijeme rada i stao pričati, dozna majstor Petar, da je dan poslije Male Gospe Nekrst hametom potukao našu vojsku i pobio tisuće i tisuće ljudi, tako da je čitavo bojno polje bilo pokrito leševima koji su plivali u krvi. Na tisuće ljudi je pohvatano i odvedeno u ropstvo, a na stotine gradova i sela i kuća je popaljeno i opljačkano pa se malo ljudi spasilo. I da se kneginjica nije uspjela čuvarevom kuburom osloboditi Nekrsta i u noći pronaći skloništе u guduri, teško da bi ikada bila slobodna. Pa i stara njena majka ne bi ostala živa, da konji nisu bili svezani zajedno. I bile bi sebi same oduzele život, da se spase od sramote, da nisu na svoju sreću srele druge izbjeglice i s njima noću jašeći, a danju se skrivajući po šikarju i šumama, došle u naše krajeve. A od sveg straha i patnje kao da je kneginjica i — Bog nas ne pokaraj! — malo s uma sašla, jer samo vrišti i plače i traži Gospin kip da se pred njim moli. Pa zbog toga, da naša kneginja i želi, da majstor Petar svakako što prije načini kip do sutra.

I netom je sve to paž ispričao na dušak, odleti svojim poslom, a majstor Petar stade raditi. Već je davno zamislio načiniti Bogo-

rodičin kip za obližnju crkvicu na Vinskom Vrhu. Čak je imao i pripremljen komad suhe lipovine, ali ga hitniji poslovi sve do sada spriječavahu, da svoju namisao dovrši.

Potraži drvo među odloženim stvarima i, kad ga je stavljao na stalak, opazi, da je glavni obris kipa gotovo dovršen. Sotonina glava u obliku polumjeseca bila je posve dovršena, a na njoj stajala je Gospa s Djetetom Isusom na rukama, no gornji dio kipa, kao i nabori na odjeći, još nisu bili ni započeti. Majstor Petar zahvali Gospi i Bogu i za to i za suhu lipovinu i za naoštrene noževe, koje je jučer upravo ponovo nabrusio, i stade raditi.

Rezao je cijelu noć, najprije da dobije sa što manje pojedinosti tijelo Gospino, a zatim ruke i Dijete Isusa. No najviše se zadrži na izradi Gospina lica. Dok je radio, u ušima su mu zvonile i paževe riječi, i vrisak kneginjice, a pred oči mu dolazila lica bjegunaca, njihove prestrašene oči, njihova krvlju uprljana odjeća. I sve davno izbljedjele uspomene na rodni kraj stadoše pred njim. Ta i on je bio iz Donjih krajeva, gdje sada Nekrst pali i harači, a djevice i majke plaču i jauču u roblju ili skrivene u pećinama. Možda je netko od njegovih poznatih među njima, pa kad mu je sve to bilo pred očima, stade radeći moliti, vruće moliti Gospu, da im pomogne i da pomogne njemu u radu, pa da Njen kip dovrši na vrijeme, i da taj kip bude takav, da ozdravi i smiri kneginjicu i sve te zastrašene njegove zemljake i sve one, koji budu u takvoj nevolji.

— Milostiva budi, o Prečista Djevice, i daj da Tvoje lice bude takvo, da svi vide, da si Majka Milosrđa, Utjeha naša i Obrana naša, naše Spasenje! — molio je neprestano i radio kao nikad do tada, grozničavo i kao u nekom bunilu.

I ujutro oko devet sati, kad je čuo korake, koji su se približavali njegovoj radionici, kip je upravo bio gotov. Bogorodica je stajala na polumjesecu sa Sotoninim licem držeći na lijevoj ruci Dijete, koje kao da je blagoslivljalo. Kosa na glavi kipa bila je kao u djevojaka ovog kraja, a na licu kipa titrao je smiješak tako dobrostiv i milostiv kao da daje nade svakom tko ga pogleda. Pa i sam majstor Petar bio je sada, kad je napokon mogao baciti dulji pogled na svoje djelo, iznenađen upravo tim izrazom lica i tim milostivim smiješkom.

I kneginja, koja je sama bila došla da vidi, kako napreduje rad, zapanjeno je zastala na vratima i sklopivši ruke, rekla:

— Majstore Petre, pred ovim će kipom i zdravi moći moliti i bolesni će ozdravljivati, i žalosni će pred njim nalaziti utjehu. Molim Vas, obojite ga tako, da se boja što prije osuši, pa ćemo ga sutra ujutro staviti u kneginjičinu sobu. Sada spava premorena svim onim strahotama; kad se probudi, neka joj pogled padne na taj milostivi Gospin smiješak, pa mi se čini, da će joj se vratiti i zdravlje.

I tako je bilo. Kad se kneginjica od Donjih krajeva sutra ujutro probudila, pade joj pogled na Gospin kip, okićen vijencem od cvijeća, a milostivi smiješak njegov kao da je u iscrpljeno i prestrašeno djevojče ulio nove snage. Bacila se na koljena pred njim i stala moliti svojom čistom dušom djevice i za se, i za svoj spas, i za one poginule, i za one koji su još u slobodi. A smirenje,

pouzdanje i olakšanje utjehe kao da se izlivalo iz kipa s milostivim smiješkom u njeno srce i dušu.

Nakon nekoliko mjeseci, kad se kneginjica od Donjih krajeva posve oporavila i smirila i kad je od majstora Petra čula, da je htio takav kip Gospe načiniti za crkvicu na Vinskom Vrhu, daruje taj kip toj crkvici. A kako se brzo pročulo, da taj Gospin kip pomaže svim nevoljama i potrebama, stali su ga posjećivati i iz susjednih župa. A Gospa je svojim milostivim smiješkom dijelila svima svoju milost, utjehu i pomoć.

Petar KREML

Prva legenda iz još neobjavljene knjige MILOSTIVI SMIJEŠAK I OSTALE LEGENDE NA ČAST MAJCI BOŽJOJ KRALJICI NEBA I ZEMLJE I KRALJICI HRVATA koju je napisao Petar Kreml Tantillus peccator Croata.

Zahvala malog Ivice

Mali Ivica Jelić iz Studenaca (Imotski) ima sedam godina. Imao je nezgodan pad i teško ranio nogu. Mala seka Dubravka mu čitala iz »Marije« kako se mnogi utječu Gospi od Zdravlja i da ih Ona uslišava. Ivica je plačući pozvao svoga djeda: »Dide, podaj Gospi hiljadu dinara, i ja ću ozdravit!« I djed s malim Ivicom učini zavjet Gospi od Zdravlja. Zbilja, Ivica se za vrlo kratko vrijeme pridigao iz kreveta i ozdravio. Poslao je »hiljedarku« svojoj Gospi, a s 500 Din pridružili su se i njegove seke Dubravka i Marija.

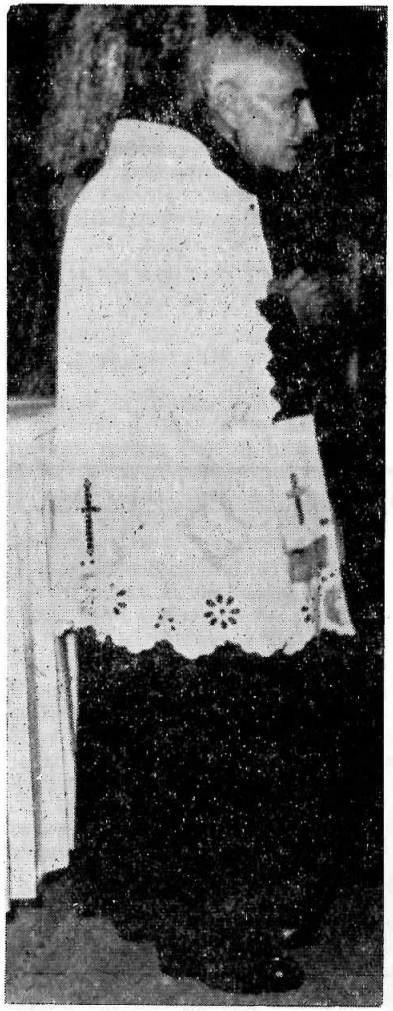

DA LI STE VEĆ NABAVILI
ŽIVOTOPIS
HRVATSKOG VELIKANA

oca fra Ante Antića

**DOBRI
OTAC ANTIĆ?**

»Ta je knjiga uspjeh naše hagiografske literature. U nizu svetačkih životopisa i strogo povijesnih, i romansiranih, i esejističkih — djelo je oca Katalinića ugodna iznimka... Uvjerite se sami, kakva je to objava: upoznati čovjeka, koji je među nama bio svjedok i svoga Reda, i Krista i Djevice, kao sluga Crkve i neopisivo dobar prijatelj svih ljudi. Čitajte — i ako nije tako, slobodno protestirajte. Mislim da ćete i vi poželjeti nakon dočitana životopisa da sklopite ruke pred dobrim ocem Antićem; zaželjet ćete da se ova knjiga nađe u svakoj kući kao novi ‚Kačić'; da se što prije prevede na sve jezike, kako bi i drugdje naša braća kršćani i drugi doživjeli dašak proljeća dobrote, koja izbija sve jače iz epohe Ivana XXIII i našega oca Antića« (Glas Koncila).

Cijena: 5 n. dinara. Narudžbe prima: Uprava lista »Marija«, Split, Bulatova poljana 3.

Ponovno oglašavamo poznati molitvenik »VELIKO OBEĆANJE«. Preporučujemo ga svim vjernicima, posebno štovateljima Presv. Srca Isusova. U njemu se između ostalog nalaze razmatranja i pobožnosti kod obavljanja Prvih petaka u mjesecu. Vrlo je prikladan i kao poklon prvopričesnicima, krizmanicima i mladencima. Uvezan je u platno raznih boja. Cijena: 8 novih dinara. Narudžbe prima: Franjevački samostan sv. Lovre, Šibenik, Kačićeva 11.

ZAHVALE MAJCI BOŽJOJ

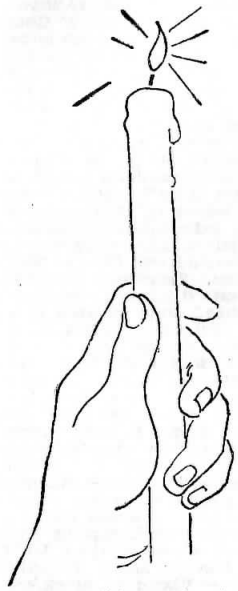

Jele Brčić, Sućuraj: U zahvalu Majci Božjoj Pompejskoj i sv. Roku šaljem prilog od 1000 Din; — Nevenka Šitum ž. Nedjeljkova, Cista Prova: Zahvaljujem Gospi od Zdravlja za primljene milosti i preporučujem se Gospi od brze pomoći da mi što prije da ozdravljenje i stavljam svu svoju obitelj pod Njezinu moćnu zaštitu, uz prilog od 2000 Din; — Šimun Vučko, Poljica k/Vrgorca, u zahvalu sv. Anti i za sreću svoje djece šalje 1000 Din; — A. K. gimnazijalka iz Omiša: Zahvaljujem se Majci Božjoj na primljenoj milosti i preporučujem se Njezinoj pomoći za dobar uspjeh u školi; — Matija Borić, Sarajevo: Zahvaljujem se Gospi od Zdravlja za uspjeh teške operacije. Preporučujem Marijinoj zaštiti i nadalje sebe, svoga muža, djecu i njihove obitelji, uz prilog od 4000 Din; — N. N., Sarajevo: Zahvaljujem se Majci Božjoj na udijeljenim milostima i unaprijed se preporučujem Njezinoj moćnoj zaštiti, uz prilog od 1000 Din; — Vinka Draginić, Nerežišće, u zahvalu Majci Božjoj daje prilog od 1000 Din; — C. I., Mrkopalj: Zahvaljujem se Majci Božjoj, sv. Antunu i ocu Leopoldu za primljenu milost, uz prilog od 2000 Din; — Pava Radonić iz Sinja: Hvalo zahvaljujem Majci Božjoj na primljenoj milosti, uz prilog od 1000 Din; — Nikola Barišić, Nice, u zahvalu Gospi Visovačkoj šalje 3000 Din; — Vjekoslava Jukić, Ljubljana: Zahvaljujem Majci Božjoj za primljenu milost i preporučujem se i unaprijed Njezinoj pomoći; — Genoveva Balf, London: Zahvaljujem Majci Božjoj i sv. Josipu što su mi pomogli i preporučujem se da mi i dalje budu u pomoći, uz prilog od 3500 Din za održavanje lista »Marija«; — Danica Smoleković, Zagreb: Zahvaljujem Majci Božjoj što je moju obitelj izbavila iz velike nesreće i molim Je da nas i dalje čuva, uz prilog od 1000 Din; — A. J., Živogošće: Zahvaljujem Gospi na primljenim milostima, uz prilog od 1000 Din; — Marija Jukić, Bregenz, Austrija: Zahvaljujem se Majci Božjoj za primljene milosti i unaprijed se stavljam pod Njezinu zaštitu, uz prilog od 4500 Din; — M. Kotarac, Grborezi k/Livna: Zahvaljujem Čudotvornoj Gospi Sinjskoj i dragoj Gospi od Zdravlja za mnoge primljene milosti, te i dalje stavljam sebe i svoju obitelj pod Njezinu moćnu zaštitu. Prilažem 3000 Din za širenje lista »Marija«; — Anđica Đurđević, Tivat: Uvijek zahvalna predragoj Majci Mariji za velike Njezine milosti šaljem mali prilog (1000 Din) »Mariji« koja mi je velika utjeha; — Sestra sv. Križa, Zagreb: Dragoj Gospi od brze pomoći, sv. Josipu i dušama u čistilištu zahvaljujem za primljene milosti; — Ive Jurišić, Brela: Zahvaljujem Majci Božjoj za primljene milosti i dalje Joj se preporučam za sve svoje potrebe, uz prilog od 1000 Din; — Mara Pavlović, Bjelovar: U zahvalu Majci Božjoj šaljem 6.000 Din; — Adela Akšanović, Zagreb: Šaljem prilog od 5.000 Din za vaš list u znak zahvalnosti za primljene milosti na čast Majke Božje po zagovoru kardinala Stepinca, oca Leopolda Mandića i oca Ante Antića; — Jozija Vranješević, Vrbica: U zahvalu dragoj Majci Mariji za sretnu operaciju šaljem prilog od 2000 Din; — Terezija Pendić, Valpovo: Draga Gospo zahvaljujem Ti što si mi bila u pomoći. Šaljem prilog od 1000 Din; — Luca Bonačić, Milna: Zazivajući u pomoć Majku Božju, sv. Josipa i sv. duše u čistilištu u mojoj bolesti brzo sam dobila njihovu pomoć i ovim putem im zahvaljujem, uz prilog od 2000 Din; — Marija Feri, Drniš, zahvaljuje Gospi uz prilog od 2000 Din; — Momica Stančić, Sumartin, u zahvalu Gospi šalje 1000 Din; — Antica Perina iz Tijesnoga zahvaljuje Gospi na primljenim milostima; — Apolonija Matić, Privlaka k/Vinkovaca: Zahvaljujem Majci Božjoj na primljenim milostima, uz prilog od 1000; — Niko Pocrnja, Vitez: Na uslišanim molitvama zahvaljujem dragoj Gospi, sv. Anti, blaže-

nom Nikoli Taveliću i ocu Leopoldu što su povratili željeno zdravlje mojoj supruzi i meni. I unaprijed se toplo preporučam njihovu moćnom zagovoru i pomoći, uz prilog od 2000 Din; — Petar Šimatić, prof. u m., Senj: Zahvaljujem Bl. Dj. Mariji na isprošenim milostima u bolesti. Šaljem prilog od 2500 Din za širenje lista »Marija«; — Ivka Batinović, Modro Oko: Zahvaljujem dragoj Gospi na svim udijeljenim milostima u mojoj tjeskobi. Preporučam Joj posebno duševne i tjelesne potrebe svoje djece koja su raspršena po svijetu, uz prilog od 1500 Din; — Marija Stevinović, Remete, u zahvalu Majci Božjoj za sva primljena dobročinstva šalje 1000 Din; — L. Čarić, Sinj: Hvala Ti, Gospe Sinjska, za zdravlje i što mi je sin sretno položio ispit. I dalje nas drži u svom okrilju. Prilažem prilog od 1000 Din; — Anka Travizi, Sinj, zahvaljuje dragoj Gospi na primljenim milostima i preporučuje Joj se i nadalje, uz prilog od 1000 Din; — Neda Pupić-Marijan ž. Jakovljeva, Turjaci, zahvaljuje Majci Božjoj i preporučuje Joj se i dalje, uz prilog od 1000 Din.

PREPORUKE MAJCI BOŽJOJ

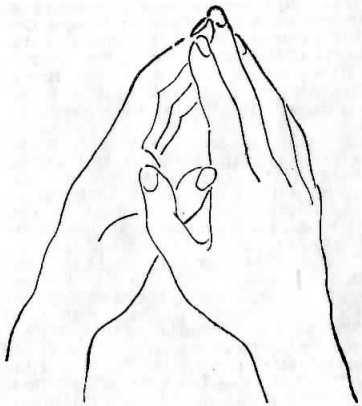

Slavka Jakšić, Split: Preporučujem se dragoj Gospi za zdravlje svoje i svojih te je molim da mi bude u pomoći u svim potrebama, uz prilog od 2000 Din; — Dobroslava, Split: Preporučujem se Bl. Dj. Mariji i sv. Antunu za sretan uspjeh u školi, uz prilog od 500 Din; — Antica Marković, Turjaci: Preporučujem se dragoj Gospi od Zdravlja za zdravlje svoga unuka Ivice, uz prilog od 1000 Din; — N. N.: Kao dijete obraćao sam se velikom i moćnom zagovoru Bl. Dj. Marije i molim je da me ne odbije u mojim gorućim molbama. Prilažem 2000 Din kao skromni, ali iskreni doprinos za širenje lista »Marija«; — Darinka Grego ž. Ljubina, Slivno: Preporučujem Majci Božjoj Gospi Sinjskoj svoga muža u Njemačkoj, svoju djecu i cijelu obitelj, uz prilog od 1000 Din; — Ljube Čikeš ž. Milana, Žeževica: Preporučujem Gospi od Zdravlja sebe, svoga muža i djecu, uz prilog od 1000 Din; — Tone Čikeš ž. Rade, Žeževica: Preporučujem se Majci Božjoj za zdravlje obitelji i za jednu posebnu milost, uz prilog od 1000 Din; — Milica Čikeš ž. Milana, Žeževica: Preporučujem Majci Božjoj zdravlje svoje obitelji i sretan uspjeh u školi svojim sinovima, uz prilog od 1000 Din; — Mare Čikeš ž. Mate, Žeževica: Preporučujem se Gospi od Zdravlja za zdravlje svoga muža, svoje djece i sebe, uz prilog od 1000 Din; — Zlata Jukić. Belgija: Preporučujem sebe i svoju obitelj Majci Božjoj da nam dade dobro zdravlje, uz prilog; — Anka Randija, Split: Za pomoć listu i za zdravlje svoje djece prilažem 2000 Din; — M. S., Ruski Krstur: Preporučujem se Mariji za zdravlje svoje i svoje obitelji, uz prilog od 1000 Din; — Josip Kosanović, župnik Skenderovci, prilaže 500 Din za list »Marija« uz preporuku za svoju župu; — o. fra Augustin Babić, župnik Krešević—Obrovac: Preporučujem Majci Božjoj sebe i svoju župu, uz prilog od 5.400 Din; — Viktorija Juraković, Živogošće: Tebi draga Gospe od Zdravlja preporučujem zdravlje svoje obitelji, uz prilog od 2000 Din; — Apolonija Matić, Privlaka k/Vinkovaca: Preporučujem zaštiti Majke Božje svoju obitelj i svoju djecu, uz prilog od 1000 Din; — Kata Sabolić, Branjin Vrh: Preporučujem se Majci Božjoj u svim svojim potrebama. uz prilog od 1000 Din; — V. V., Trogir: Preporučujem se Majci Božjoj za zdravlje svoje i svoje obitelji, uz prilog od 2000 Din; — Tereza Roštegorac, Jajce: Na čast Majke Božje za sretan uspjeh u školi šaljem prilog od 1000 Din; — Nedo Grepo ž. Marinkova, Slivno: Preporučujem se dragoj Gospi od Zdravlja da mi udijeli dobro zdravlje, uz prilog od 2000 Din; — Ruža Glibota ž. Božina, Slivno: Preporučujem se dragoj Gospi Sinjskoj za zdravlje i mir, uz prilog od 2000 Din; — Šimun Vučko, Poljica k/Vrgorca: Čudotvorna Gospe Sinjska, Tvoju milost molim i čekam. Isprosi od Boga zdravlje duševno i tjelesno mojoj obitelji, a posebno ozdravljenje moje žene. Prilažem 2000 Din; — Mara Selak kćer Matina, Slivno: Čudotvorna Gospe Sinjska, molim te za ozdravljenje Slavice! Prilog od 1000 Din; — Milan Glibota Jurin, Vinkovci, preporučuje Majci Božjoj svoju obitelj uz prilog od 1000 Din; — Mara Bešker ž. Josipa, Vinkovci, moli pomoć i zagovor Majke Božje za se i obitelj uz prilog od 1000 Din; — Nikola Barišić, Nice: Preporučujem Majci Božjoj duševno i tjelesno zdravlje svoje i svojih sinova, uz prilog od 5.000 Din; — Marija Sarčević, Orubica, Bl. Dj. Mariji i sv. Antunu preporučuje sebe, svoga muža i sina; — Klara Košak, Prelog, preporučuje se Majci Božjoj da je pomogne u njezinim nevoljama, uz prilog od 1000 Din; — don Jakov Rednić, Stari Bar, dragoj Majci Gospi od Zdravlja preporučuje sebe i svoju bolesnu sestru, uz prilog od 1000 Din; — J. Č., Zagreb: Šaljem 5000 Din za potrebe lista »Marija« kao zavjet dragoj Gospi za zdravlje moje mame i da mi Marija pomogne da dođem jednom do stana; — Stanko Turkijević, Svedska, preporučuje se Majci Božjoj za zdravlje, uz prilog od 2000 Din; — s. Miroljuba Marjanović, Duvno: Preporučam Gospi dušu svoga pokojnog oca, uz prilog od 5000 Din; — Pera Križanović ud. Jure poklanja 1000 Din na čast Gospe Sinjske za sina Nikicu.

JOŠ SE SJETIŠE »MARIJE« SVOJIM PRILOGOM

Obitelj Leandrini, Zagreb, 10.000 Din; — Slava Šamija ž. Ljubina, Lovreć, 1500 Din; — Ksenija Lukas, Kaštel Stari, 1000 Din; — Sestre Sv. Križa, Sv. Vid, Malinska, 400 Din; — Kapucini Gospe Lurdske, Rijeka, 2000 Din; — Župni ured sv. Petra, Ilovik, 5.600 Din; — Ivica Selak, Belgija, 2900 Din; — Ive Čikeš ž. Jure, Žeževica, 1000 Din; — Župni ured Kanfanar, 1000 Din; — Julijana Rešicki, Branjin Vrh, 500 Din; — Marija Batić, Zagreb, 4000 Din; — Srđan Sušić, Zagreb, 1000 Din; — Don Krsto Šilov, župnik Sarvaša, 1000 Din; — Franka Ivanišević, Krilo-Jesenice, 500 Din; — Božo Čolak, Kanada, 4.500 Din; — Župni ured Valpovo, 1000 Din; — Katica Pološteo-Gilić, Nova Sela, 1000 Din; — Mare Serventić, Sumartin, 500 Din; — Zorka Cvitanović, Sumartin, 500 Din; — Antica Serventić, Sumartin, 500 Din; — Irma Radić, Sumartin, 1000 Din; — Manda Caktaš, 1000 Din; — Ljuba Rudeš, Kozica, 500 Din; — Župni ured Sv. Ivan Zelina, 1000 Din; — Župni ured Sv. Križa, Sisak, 1000 Din; — Marija Pačić, 500 Din; — Martin Slemenšek, Pazin, 1000 Din; — Ana Delaš, Split, 3000 Din; — Kćeri Božje Ljubavi, Split, 3000 Din; — N. N., Makarska, 1000 Din; — Slavka Jakšić, Split, 2000 Din; — Nikola Barišić, Nice, na čast Gospe Vrpoljačke i na svoju odluku šalje 24.900 Din; — Roža Stipčević, Makarska, 1000 Din; — Ana Pupić, 1000 Din; — Mercede Budau, Kamnik, 500 Din.

MARIJA SVIMA OBILNO NAPLATILA!!!

OMOGUĆILI SU SIROMAŠNIJIMA PRIMATI LIST »MARIJA«

Jelena Čaja, Zagreb, 3000 Din; — Jozo Kasalo, Prolog k/Livna, 4000 Din; — Marija Hrlić, Zagreb, 10.000 Din.

Upravo je izišla iz štampe knjižica FATIMSKI JUBILEJ, posvećena 50-godišnjici fatimskih ukazanja. Knjižicu je priredio o. dr Ante Jadrijević. Ukratko je prikazana povijest fatimskih ukazanja. Cijena 1 novi dinar. Narudžbe prima: Franjevački samostan, Makarska.

Charles kard. Journet-Bošnjak: MARIJA MAJKA CRKVE. Teolog svjetskog glasa kardinal Charles Journet, profesor u Fribourgu, napisao je ovu brošuru u obliku »katekizma o Mariji« gdje postavlja pitanja i daje kratke odgovore Izašla je u nakladi Hrvatskog književnog društva sv. Ćirila i Metoda u Zagrebu. Cijena 1 n. dinar.

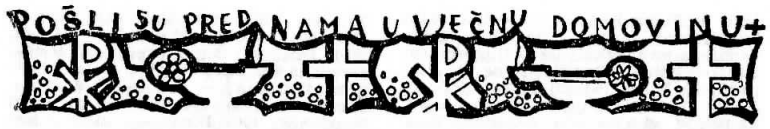

Matija Jurčić, majka pk. fra Makse (Ružići-Carev Dolac); — Stojan Boras, otac pk. o. fra Ivana (Vitina); — Nikola Martinović, otac pk. o. fra Nedjeljka i fra Dobroslava (Mostar-Masline); — Luca Perić ud. Andrije (u 87 god. — Duvno); — Dujka Bogdan r. Tijardović ud. Marka (u 83. god — Sinj); — Marta Tadinac ud. Ante (Vojnić); — Kata Korljan ud. pok. Nikole (u 87. god. — Gradac n/m); — Petar Gašić (u 41. god. — Doboj-Žabljak); — Danica Pavlenić, majka bogoslova Marjana (u 47. god. — Zagreb); — Jerka Pejavić r. Vekić (u 83. god. — Metković); — Marija Raguzin r. Siminiatti (u 87. god. — Split); — Petar Crmarić, remeta (u 67. god. — Solin); — o. Antun Krile, franjevac reda Male braće (u 88. god. — Dubrovnik); — Josip Kovačević (u 91. god. — Dubrovnik); — Ivan Matković (u 72. god. — Dubrovnik-Gruž); — Paula ud. Kukurelo (u 74. god. — Dubrovnik); — dr Tomislav Martin Milun (u 69. god. — Zagreb-Sinj); — Anto Marijanović, otac časne s. Miroljube (u 73. god. — Duvno); — Kata Maleš žena Matina (u 73. god. — Turjaci); — Mate Maleš pok. Josipa (u 65. god. — Split); — Mate Maleš pok. Stipana (u 71. god. — Turjaci); — Anđelko Lucić pok. Petra (u 32. god. — Split); — Ana Križanović ud. Jure (u 79. god. — Turjaci); — Margo Grgić pok. Jure (u 49 god. — Sinj); — Jela Galić ud. Cvitka (u 78. god. — Turjaci); — Josip Perić pok. Ante (u 80. god. — Split); — Milica Perković žena Ivanova (u 61. god. — Turjaci); — Zorka Župić (u 83. god. — Zagreb); — vlč. dr Nikola Sertić, župnik i dekan (u 61. god. — Jeruzalem-Koprivnica); — vlč. Tomo Dimnjahović, župnik i dekan (u 71. god. Lipik-Jastrebarsko); — vlč. Mihovil Posavec (u 82. god. — Zagreb).

Pokoj vječni daruj im, Gospodine!!!

S A D R Ž A J

Papa u Fatimi 145
Govor pape Pavla VI u Fatimi 148
Crkva Gospe od Zdravlja u Zadru 153
Miljenici Majke Božje (dr o. J. Setka) 154
Novo vino i stari mjehovi (Berith) 159
Crkva Gospe od Ružarija u Preku 163
Hodočašće grada Splita Gospi Sinjskoj 166
Vijesti iz Marijanskog svijeta 168
Štovanje Marije u dalekim zemljama — Marijin Kongo - (Kinšasa); Ruanda i Burundi 170
Gospa Dubovica (Rozarijo) 174
Marija je odvela jednog gimnazijalca (Ljubo) 177
»Pet banki« (M. Đ., Sisak) 181
Slijepci posjetili novu Gospinu crkvu (P. T.) 183
Milostivi smiješak (P. Kreml) 184
Zahvale Majci Božjoj 189
Preporuke Majci Božjoj 190
Još se sjetiše »Marije« svojim prilogom 191
Novoizišle knjige 191
Pošli su pred nama u vječnu domovinu 192

Kod Uprave lista mogu se dobiti uvezana (broširana) godišta »Marije«: god. 1965. za 12 novih dinara (bez poštarine: 10 ND); god. 1966. za 15 novih dinara. God. 1966. može se dobiti uvezano u platno sa zlatnim slovima uz cijenu od 30 novih dinara. Narudžbe prima: Uprava lista »Marija«, Split, Eulatova poljana 3.

ŽELITE LI SURAĐIVATI U NAŠEM LISTU, ONDA NAM SVAKAKO POŠALJITE I SVOJE PUNO IME I PREZIME (I ADRESU). AKO NE ŽELITE, DA SE VAŠE IME NAVEDE, TO NAM IZRIČITO SPOMENITE!

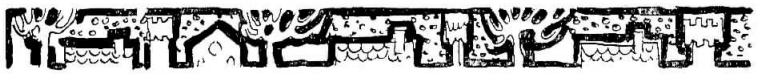

NA POŠTANSKOJ UPLATNICI SVAKI PUT NAVEDITE U KOJU SVRHU ŠALJETE NOVAC!

Slika na omotu: Gospa s Djetetom (Antonio Rossellino)